

PRITARTA
Klaipėdos rajono savivaldybės mero
2025 m. balandžio 28 d. potvarkiu Nr. MV-406

PATVIRTINTA
Gargždų lopšelio-darželio „Saulutė“
direktoriaus 2025 m. balandžio d.
įsakymu Nr. V-

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

Lopšelio-darželio „Saulutė“ (toliau – Lopšelis-darželis) ikimokyklinio ugdymo programa atnaujinta, vadovaujantis „Ikimokyklinio ugdymo programos gairėse“, patvirtintose Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2023 m. rugsėjo 4 d. įsakymu Nr. V-1142, pateiktu požiūriu į vaiką ir vaikystę, vaiko raidą, poreikius, ugdymo(si) būdus, juo grindžiamas visas Ikimokyklinio ugdymo programos (toliau – Programa) turinys.

1.1. Požiūris į vaiką ir jo ugdymą(si)

Lopšelis-darželis ugdyme vadovaujasi šiuolaikinėmis psichologinėmis ir pedagoginėmis nuostatomis į vaiką ikimokykliniame amžiuje. Ugdymo(si) procesas grindžiamas šiomis ugdymo teorijomis:

- * **į vaiką orientuoto ir kontekstinio ugdymo teorija (Reggio Emilia)**, skirta vaiko kūrybingumui ugdytis ir vaikui skirtos aplinkos modeliavimui, kuri provokuotų vaiką patį veikti, atrasti, tyrinėti, spręsti problemas ir tapti pasitikinčiu kūrybiškai besimokančiu.
- * **Holistinė ugdymo teorija** – ugdyti asmenį kaip visumą, integruojant skirtingas fizines, emocines, socialines, intelektualines ir dvasines asmenybės puses.

Taip pat ugdymo(si) procesas organizuojamas remiantis **Universalus dizaino mokymuisi** (toliau – UDM) ugdymo prieiga. UDM tai sėkmingas visų vaikų dalyvavimas ugdymosi procese, eliminavus ugdymo aplinkos barjerus, pasitelkiant ugdymo metodų ir priemonių įvairovę. Įstaigoje pripažįstame prigimtinius kiekvieno vaiko ugdymosi skirtumus, užtikriname visavertę įtrauktį kokybiškai įgyvendindami esmines ugdymo(si) proceso modeliavimo kryptis. Taikydami UDM prieigą, ugdymo(si) procesą praturtiname priemonių, ugdymo būdų, kitomis laikinomis paramos priemonėmis, sudarant bebarjerę ugdymo aplinką, kurią kuria mokytojai, specialistai, įstaigos vadovai.

1.2. Ugdymą(si) grindžiančios vertybės

Lopšelyje-darželyje vaikų ugdymasis grindžiamas požiūriu į vaiką ir jo ugdymą(si) sąlygotomis vertybėmis:

- * **vaiko gerovė** – vaikų gerovės pirmumo pripažinimas, puoselėjant vaiko saugumą, sveikatą, darną su savimi ir kultūrine, socialine bei fizine aplinka;
- * **saviraiškos laisvė** – kiekvieno vaiko kūrybinio potencialo ir laisvės išreikšti save pripažinimas, palaikymas ir skatinimas;
- * **pagarba, tolerancija ir atvirumas įvairovei** – atviros, pagarba, empatija ir tolerancija grindžiamos ugdymo(si) aplinkos kūrimas, pripažįstant įvairovę kaip vertybę ir sudarant sąlygas visiems vaikams sėkmingai dalyvauti, natūraliai priimant prigimtinius ir kultūrinius skirtumus;
- * **vaiko orumas** – kiekvieno vaiko nelygstamos vertės, autentiškumo, unikalumo pripažinimas ir puoselėjimas;
- * **kultūrinis tapatumas** – pagarbos savo šalies kultūrai (gimtajai kalbai, etninei kultūrai, tautos istorijai) puoselėjimas, padedant vaikui išreikšti save kaip savo šalies kultūros dalyvį ir kūrėją ir pozityviai priimti kitų kultūrų savitumą;
- * **lygiateisiškumas ir teisingumas** – vienodų teisių augti ir ugdytis visiems pripažinimas, užtikrinant galimybes kiekvienam vaikui optimaliai vystyti ir reikšti savo potencines galias nepriklausomai nuo priežasčių, susijusių su lytimi, sveikata, socialine ir kultūrine padėtimi. Minimizuojamos atskirties ir diskriminavimo galimybės, atstovaujama vaikų teisėms mokykloje ir už jos ribų;
- * **lygiavertis dalyvavimas** – lygiavertėmis sąveikomis grindžiamo ugdymo(si) vertės pripažinimas, sudarant maksimalias sąlygas kiekvienam vaikui dalyvauti bendrame ugdymosi procese ir pašalinant ugdymosi kliūtis;
- * **bendruomeniškumas, demokratija ir pilietiškumas** – pagarba asmeniui grindžiamos demokratinės aplinkos kūrimas, priklausymo bendruomenei jausmo puoselėjimas, atsakomybės už save ir kitus ugdymasis.

1.3. Vaiko poreikiai

Programa sukuria prielaidas užtikrinti pagrindinių, kiekvienam vaikui aktualių poreikių tenkinimą ir turtinimą:

- * **žaidimo poreikis** – turėti laisvę, pakankamai laiko, erdvės, žaidimo partnerių ir galimybę per bendrus žaidimus kurti vaikų kultūrą. Pripažįstama žaidimo, kaip savarankiškos vaikų veiklos, nelygstama vertė. Nuolat stebėdami ir tinkamoje situacijoje jautriai įsitraukdami į žaidimus, suaugusieji padeda vaikams augintis žaidimo gebėjimus;

- * **saugumo poreikis** – jaustis saugiam, gerbiamam, matomam, girdimam, tinkamai globojamam, sulaukti paramos ir pagalbos, kai jos reikia. Ugdant vaikus rūpinamasi ne tik užtikrinti jų saugumą, bet ir juos pačius pagal jų galias įtraukti į rūpinimąsi savo bei kitų saugumu;
- * **draugysčių poreikis** – jaustis priimamam, jausti bendrumą, lygiavertiškumą su kitais, kitų paramą, artimumą, turėti vieną ar keletą artimesnių draugų. Sukuriama ugdymo(si) aplinka, skatinanti vaikus tyrinėti ir atrasti, kaip būti, gyventi ir veikti drauge;
- * **komunikavimo poreikis** – dalintis su kitais emocijomis, mintimis, idėjomis žodžiu ir nežodinėmis priemonėmis (mimika, judesiu, piešiniu, muzikos kūrinio ir pan.). Vaikams sudaromos sąlygos išbandyti įvairias komunikavimo su vaikais ir suaugusiais priemonės ir atrasti pagarbaus, veiksmingo bendravimo būdus;
- * **pažinimo džiaugsmo poreikis** – smalsauti, tyrinėti, klausinėti, aiškinti(s), kurti ir išbandyti, džiaugiantis naujais atradimais ir gebėjimu pažinti. Taikydami ugdymo(si) procese įgytas patirtis vaikai kuria ir perkuria savo teorijas apie pasaulį;
- * **kūrybinės saviraiškos poreikis** – tyrinėti ir atrasti unikalias savo kūrybines galias per įvairias veiklas. Kuriamos ir spontaniškų, ir kryptingų veiklų galimybės, palankios atsiskleisti vaikų interesams, gabumams ir auginti savitą raiškos stilių;
- * **vaiko fizinio aktyvumo poreikis** – judėti ir būti fiziškai aktyviam kiekvieną dieną;
- * **vaiko skaitmeninio raštingumo poreikis** – naudotis skaitmeninėmis technologijomis, bendrauti internetu, rasti informaciją.

Programa taip pat sukuria prielaidas atliepti ir tenkinti unikalius kiekvieno vaiko poreikius, tarp jų ir specialiuosius ugdymosi poreikius.

1 pav. Vaiko poreikiai

1.4. Tėvų (globėjų, rūpintojų) ir vietos bendruomenės poreikiai

Tėvai (globėjai, rūpintojai) (toliau – tėvai) kartu su pedagogais siekia vaiko gerovės Lopšelyje-darželyje, bendradarbiauja vaiko ugdymo procese kaip partneriai. Atlikus įstaigą lankančių vaikų tėvų nuomonės apklausas bei per individualius pokalbius išryškinti šie tėvų poreikiai:

- * kiekvienas vaikas pripažįstamas ir gerbiamas, nepaisant jo ugdymo(si) galių, lyties, rasės, tautybės, šeimos socialinio statuso ir turėtų lygias galimybes dalyvauti visose veiklose;
- * mokytojas bendrauja ir bendradarbiauja su vaikų šeimų nariais, norėdamas geriau pažinti vaiką bei įvertinti jo gebėjimus;
- * ugdymosi organizavimui siūlomos veiklos, kurios skatina vaiko susidomėjimą ir kelia naujų iššūkių, žadina kūrybingumą, tyrinėjimą, eksperimentavimą, padeda savarankiškai ieškoti atsakymų, spręsti problemas;
- * bendra grupės atmosfera pozityvi, grįsta maloniu bendravimu ir bendradarbiavimu, fizinė aplinka saugi ir pritaikyta vaiko poreikiams;
- * vaikas jaučiasi priklausantis grupės bendruomenei, visada gali tikėtis mokytojo ir draugų pagalbos ir pats gali padėti savo draugams.

1.5. Regiono ypatumai ir įstaigos savitumas

Lopšelis-darželis įsikūręs Gargžduose, netoli Klaipėdos miesto, apie 25 km nuo Baltijos jūros. Įstaiga yra ramioje Gargždų miesto dalyje, šalia privačių namų, atokiau nuo judrių gatvių. Netoli „Vaivorykštės“ gimnazija, „Minijos“ progimnazija, tai sudaro palankias galimybes ugdymo tęstinumui užtikrinti. Mieste yra parkas, teka upė Minija – tai mėgstama mūsų ugdytinių poilsio, gamtos pažinimo, stebėjimo vieta. Bendradarbiaujant su Klaipėdos rajono savivaldybės sporto centru, Gargždų futbolo klubu „Banga“, Klaipėdos rajono savivaldybės J. Lankučio viešosios bibliotekos Vaikų ir jaunimo literatūros skyriumi, Gargždų knygynu, Gargždų krašto muziejumi, Gargždų kultūros centru, Klaipėdos rajono savivaldybe, Gargždų priešgaisrine gelbėjimo tarnyba, Klaipėdos rajono policijos komisariatu ir kt. turtiname vaikų ugdymą patirtinėmis edukacinėmis veiklomis netradicinėse aplinkose. Taip pat ugdytiniai lankosi Klaipėdos rajono amatų centre, Dvilų etninės kultūros centre, Prano Domšaičio galerijoje, Lietuvos jūrų muziejuje, Mažosios Lietuvos istorijos muziejuje, Kretingos muziejuje, Palangos gintaro muziejuje ir kt., kur kuriame ugdymo(si) kontekstus etninės kultūros ugdymui, istoriniam pažinimui.

Lopšelyje-darželyje vaikai ugdomi nuo ankstyvojo amžiaus iki pradinio ugdymo (ikimokyklinėse ir priešmokyklinėse grupėse), užtikrinamas ugdymo perimamumas. Vaikų grupės komplektuojamos atsižvelgiant į vaikų amžiaus tarpsnius. Didelis dėmesys skiriamas įtraukiamam ugdymui. Vaikams teikiama logopedo, psichologo, specialiojo pedagogo, socialinio pedagogo pagalba. Individualią pagalbą vaikams, turintiems didelių ir labai didelių specialiųjų ugdymo(si) poreikių, teikia mokinio padėjėjai. Sudaromos palankios sąlygos ugdytis tautinių mažumų ir socialinės atskirties vaikams.

Darželyje vyrauja pozityvi atmosfera, turtinga edukacine ir inovatyvia vidaus ir lauko aplinka, pažangių ugdymųjų priemonių gausa, bendraujanti ir bendradarbiaujanti bendruomenė, motyvuota ir profesionali komanda, kuri stengiasi, kad kiekvienam vaikui būtų suteikiamas individualus dėmesys, palaikymas ir pagalba, užtikrinanti visapusišką ugdymąsi, taikant šiuolaikines ugdymo strategijas, ypatingą dėmesį skirianti vaiko saviraiškos

puoselėjimui. 2024 metais įstaiga buvo modernizuota, atnaujinta pastato išorė ir atlikti vidaus remonto darbai, įrengtos sensorinės erdvės, sukurta saugi, estetiška aplinka, kuri atitinka higienos ir saugos reikalavimus.

Prioritetinės veiklos sritys:

- * patirtinio ugdymo koncepciją atliepantis STEAM sričių (gamtamokslinis, technologinis, inžinerinis, meninis ir matematinis) ugdymas, kuris yra integruojamas per kasdieninę rutiną, žaidimus, patirtinę veiklą, įvairius projektus;
- * meninės saviraiškos puoselėjimas. Įstaiga skiria dėmesį vaikų kūrybiškumo ugdymui, kas antri metai organizuojamas rajoninis ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikų vaidybinės kūrybos festivalis;
- * vaikų sveikos gyvensenos įgūdžių formavimas, fizinės sveikatos, emocinių ir socialinių kompetencijų ugdymas. Lopšelis-darželis vykdo bei dalyvauja įvairiuose projektuose, iniciatyvose, žaidynėse, akcijose. Nuo 2019 m. įtrauktas į Sveikatą stiprinančių mokyklų tinklą. Siekiant, kad vaikai įgytų daugiau socialinių ir emocinių sunkumų įveikimo gebėjimų, skatinant jų pozityvų elgesį bei siekiant geresnės emocinės savijautos, įstaigoje įgyvendinama socialinių emocinių įgūdžių programa „Kimoči“.

1.6. Mokytojų ir kitų specialistų pasirengimas

Lopšelyje-darželyje dirba 30 kompetentingų, nuolat besimokančių ir tobulinančių kompetencijas, atitinkančias šiuolaikišką ugdymo sampratą, taikančių inovatyvius pedagoginius metodus ir būdus, ugdymo(si) strategijas, pedagogų: 22 ikimokyklinio / priešmokyklinio ugdymo mokytojai, 2 logopedai, 2 specialieji pedagogai, 1 socialinis pedagogas, 1 meninio ugdymo pedagogas, 2 administracijos darbuotojai. Pedagogai nuolat reflektuoja, įsivertina savo veiklos kokybę, rezultatus panaudoja veiklos tobulinimui.

II. IKIMOKYKLINIO UGDYMO PRINCIPAI

Programa parengta vadovaujantis svarbiausiais ikimokyklinio ugdymo principais, užtikrinančiais ugdymo(si) kryptingumą, integralumą, veiksmingas ugdomasias sąveikas ir ugdymo(si) kokybę:

- * **žaismės principas** – žaismingumas yra viso ikimokyklinio vaikų ugdymo(si) pagrindinis bruožas, neatsiejama tyrinėjimo, eksperimentavimo, fantazavimo, kūrybos dalis, o žaidimas – svarbiausia savarankiška vaiko veikla;
- * **vaiko raidos ir ugdymo(si) dermės principas** – ugdymo(si) procese atsižvelgiama į raidos nulemtą vaikų poreikių, patirties ir gebėjimų įvairovę ir skatinama visapusiška vaiko raida;
- * **įtraukties principas** – sudaromos sąlygos kiekvienam vaikui ugdytis, plėtoti savo galias, gauti reikiamą pagalbą, patirti sėkmę, atsižvelgiant į ugdymosi poreikių įvairovę;
- * **ugdymo(si) ir priežiūros vienovės principas** – kiekviena suplanuota ir nesusplanuota sąveika bei kasdienė rutina yra ugdanti, turtinanti vaiko patirtį. Ilgalaikis, nuolatinis, saugus vaiko emocinis ryšys su mokytoju sukuria prielaidas visavertei vaiko raidai ir ugdymui(si);
- * **šėimos ir mokyklos partnerystės principas** – Lopšelis-darželis ir šeima bendradarbiauja, užtikrinant ugdymo(si) tęstinumą ir dermę, kuriant susitelkusią, kartu besimokančią bendruomenę;

- * **vaiko ir mokytojo bendro veikimo principas** – aplinkos, sąveikos, bendros prasmės kuriamos įsiklausant ir atliepiant vaikų poreikius, interesus, iniciatyvas, nuomonę, drauge priimant sprendimus;
- * **lėtojo ugdymo(si), užtikrinančio gilų įsitraukimą, principas** – vaikai giliai išgyvena ir pajaučia kiekvieną čia ir dabar momentą, kai skiriama pakankamai laiko kasdieniui rutinai, tyrinėjimo ar kūrybos procesui, nuostabai ir atradimo džiaugsmui;
- * **sociokultūrinio kryptingumo principas** – ugdymas(is) yra grindžiamas žmogiškosiomis, tautinėmis ir pilietinėmis vertybėmis, padedančiomis vaikams įsitraukti į supančią kultūrinę aplinką ir didinančiomis atvirumą kultūrinei bei kalbinei įvairovei;
- * **integralumo principas** – siekiama visuminės vaikų raidos, užtikrinamas darnus visų pasiekimų sričių gebėjimų plėtojimas, ugdymo(si) sričių tarpusavio ryšiai, vidinės turinio sąsajos kiekvienoje ugdymo(si) srityje, vaikų veiklos integralumas;
- * **reflektyvaus ugdymo(si) principas** – su vaikais drauge pagal jų gebėjimus apmąstomos vaikų emocijos, veiklos ir jų rezultatai, numatomas tolesnis veikimas. Mokytojai apsversto autentiškas vaikų patirtis, veiklos kokybę ir savo pedagoginių sprendimų poveikį vaikų ugdymui(si);
- * **kontekstualumo principas** – vaikų ugdymas(is) vyksta estetiškuose, į veiklą įtraukiančiuose, vaikų iniciatyvoms atvirose artimiausios socialinės, kultūrinės, kalbinės ir gamtinės aplinkos kontekstuose, siekiama vaikų ugdymo(si) patirčių aktualumo, prasmingumo.

III. TIKSLAS, UŽDAVINIAI, UGDYMO(SI) REZULTATAI

3.1. Ikimokyklinio ugdymo(si) tikslas

- * atsižvelgiant į vaikų prigimtines galias, patirtį, poreikius, šeimos ir bendruomenės susitarimus, kurti lanksčius edukacinius kontekstus, įgalinančius vaikus išsiugdyti pasitikėjimo, rūpinimosi savimi ir kitais, kultūrinio ir socialinio jautrumo, komunikavimo, lankstaus mąstymo, kūrybiškumo, mokėjimo mokytis pradmenis.

3.2. Uždaviniai:

- * kurti vaikų ugdymui pritaikytą įtraukią, funkcionalią, provokuojančią aktyvų vaiko įsitraukimą ugdymo(si) aplinką, ugdymo(si) kontekstus;
- * taikyti universalaus dizaino mokymuisi prieigą, kaip visų vaikų ugdymo(si) sėkmės prielaidą atpažinti kiekvieno vaiko prigimtines galias bei ugdymo(si) poreikius, kylančius iš asmenybės raidos tarpsnio, individualių raidos ypatumų, prigimtinių gebėjimų visumos ir sociokultūrinės aplinkos;
- * užtikrinti aktyvų vaiko dalyvavimą ugdymo(si) procese, įgyvendinant ugdymą per žaidimą ir patirtinę veiklą, išlaikant balansą tarp kryptingos mokytojo organizuotos ir spontaniškos vaiko veiklos, palaikant lėto mokymo(si) idėją;
- * sudaryti sąlygas mokytis pažinti ir veikti: žaisti, kelti klausimus, tyrinėti, rinktis veiklos būdus ir priemones, samprotauti, reflektuoti apie tai, ko išmoko, numatyti tolesnės veiklos žingsnius;
- * kurti mokymosi vieniems iš kitų kultūrą, pozityviai bendraujant ir bendradarbiaujant su suaugusiais ir vaikais, mokytis spręsti kasdienes problemas, atsižvelgti į savo ir kitų ketinimus, veiksmų pasekmes;

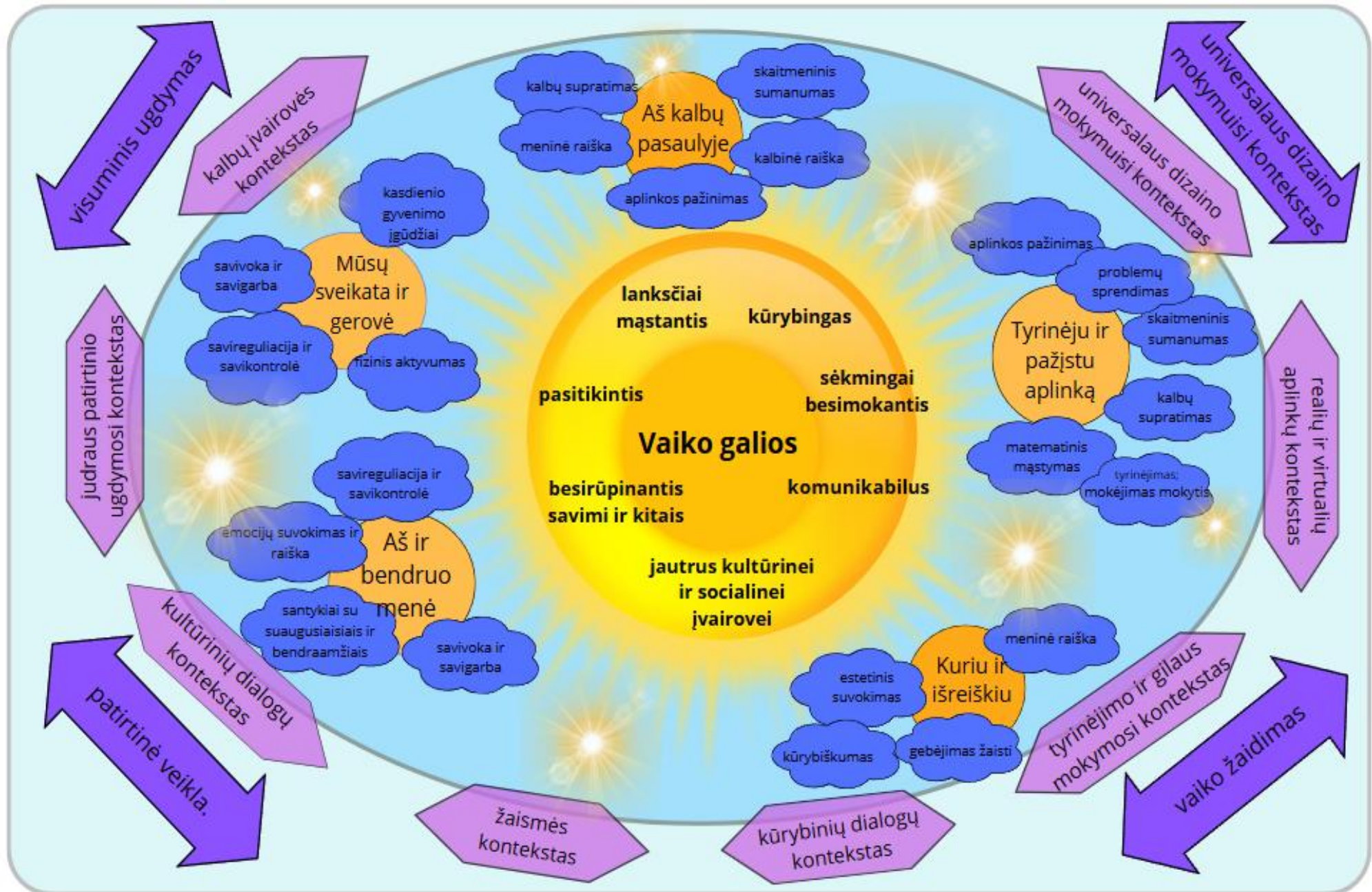
- * sudaryti sąlygas vaikams perimti tautos kultūros pagrindus, ugdyti socialiai reikšmingus asmenybės bruožus kaip socialinis teisingumas, individo skirtubių tolerancija, nepaisant jų kultūros, kalbos ar kitų skirtumų;
- * lavinti vaikų kūrybiškumą, estetinį suvokimą ir meninę raišką, palaikant vaikų spontaniškas kūrybines idėjas, sukuriant tinkamą aplinką kūrybai ir idėjų įgyvendinimui;
- * saugoti ir stiprinti vaiko fizinę ir psichinę sveikatą, ugdyti sveikos ir saugios gyvensenos įgūdžius, tenkinti judėjimo poreikį bei skatinti fizinį aktyvumą;
- * sistemingai stebėti, fiksuoti, analizuoti, vertinti vaiko pasiekimus, juos aptarti su tėvais, kitais su vaiko ugdymu(si) susijusiais asmenimis ir pagal daromą pažangą modeliuoti ugdymo turinį;
- * kurti ir plėtoti pasitikėjimu ir pagarba, aktyvia abipuse partneryste grindžiamą tikslingą bendradarbiavimą su tėvais, švietimo pagalbos specialistais, priešmokyklinio ugdymo pedagogais ir kitais švietimo paslaugų tiekėjais bei socialiniais partneriais.

3.3. Ugdymo(si) rezultatai

Ikimokyklinio ugdymo(si) rezultatai yra pasiektas tikslas, įgyvendinti uždaviniai bei vaikų nuosekliai įgyjami ir plėtojami jų pasiekimai. **Ikimokyklinio ugdymo(si) pasiekimų sritis:** kasdienio gyvenimo įgūdžiai, fizinis aktyvumas, emocijų suvokimas ir raiška, savireguliacija ir savikontrolė, savivoka ir savigarba, santykiai su suaugusiais ir bendraamžiais, aplinkos pažinimas, matematinis mąstymas, skaitmeninis sumanumas, kalbų supratimas, kalbinė raiška, estetiškas suvokimas, meninė raiška, kūrybiškumas, tyrinėjimas, problemų sprendimas, gebėjimas žaisti, mokėjimas mokytis **grupuojame į stambesnius blokus pagal ugdymo(si) sritis:** „Mūsų sveikata ir gerovė“, „Aš ir bendruomenė“, „Aš kalbų pasaulyje“, „Tyrinėju ir pažįstu aplinką“, „Kuriu ir išreiškiu“ **bei siejame su vaiko galiomis:** pasitikintis, besirūpinantis savimi ir kitais, jautrus kultūrinei ir socialinei įvairovei, komunikabilus, lanksčiai mąstantis, kūrybingas, sėkmingai besimokantis.

Lopšelio-darželio Programoje sudarytas conceptualus modelis, kuriuo remiantis kuriama lanksti, visapusiška ugdymo(si) aplinka, kurioje kiekvienas vaikas gali augti ir tobulėti pagal savo individualius poreikius, galias ir gebėjimus. Ugdymo(si) centre yra vaikas ir jo plėtojamos galios. Vaiko galios auginamos per visuminį ugdymą, t. y. ugdymo turinys modeliuojamas pagal ugdymo sritis, kurios siejasi su pasiekimų sritimis. Ugdymo turinys neatsiejamas nuo kuriamų ugdymo(si) kontekstų. Kertiniai ugdymo metodai, kuriais siekiama vaiko pasiekimų ūgties – žaidimas ir patirtinė vaiko veikla. Taip pat ugdymo turinys neatsiejamas nuo Universalios dizaino modelio taikymo.

2 pav. Lopšelio-darželio ikimokyklinės ugdymo programos konceptualus modelis

IV. UGDYMO(SI) TURINYS, PROCESAS IR APLINKOS

4.1. Ugdymo(si) turinys

Lopšelio-darželio Programos vaikų ugdymo(si) turinys sudarytas remiantis „Ikimokyklinio ugdymo programos gairėmis“, patvirtintomis Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2023 m. rugsėjo 4 d. įsakymu V-1142 ir „Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašu“, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2024 m. vasario 5 d. įsakymu V-131, atskleidžiant plėtojamas vaiko galias per svarbiausias ugdymo(si) sritis ir jas apimančias pasiekimų sritis. Kiekvienoje pasiekimų srityje nurodomi siektinos vertybinės nuostatos, esminiai gebėjimai ir pateiktos ugdymo(si) gairės iš vaiko perspektyvos. Didelis dėmesys skiriamas patirtiniam, ugdymui, kuris apima racionalią žinias, jo pojūčius bei jausmus, grįstas tyrinėjimais, eksperimentavimu, atradimais, kūryba ir bendradarbiavimu. Vaikas kaip jaunas tyrėjas, atradėjas auginamas grupėje ir už jos ribų, skatinant intelektualią, kritinio mąstymo reikalaujančią veiklą ir kiekvieno vaiko asmeninę pažangą. Ugdymo procese naudojamos informacinės technologijos žadina vaiko motyvaciją mokytis, patirti, atrasti, plečia mąstymo galimybes. Vaikai tyrinėja ir atranda įvairias technologijų panaudojimo galimybes, įgytą patirtį panaudoja kituose žaidimuose.

Ekskursijos ir išvykos, ugdymasis netradicinėse erdvėse praturtina vaikų patirtį, jie susipažįsta su artimiausia gamtine, socialine ir kultūrine aplinka, mokosi ne tik orientuotis naujoje aplinkoje, bet ir tiesiogiai konstruoja savo žinias, veikdami natūralioje aplinkoje. Ugdymo turinio įgyvendinimas organizuojamas taip, kad atitiktų pagrindinius ir prigimtinius vaiko poreikius, sudarytų galimybę atsiskleisti vaiko individualumui ir savitumui visose ugdymo(si) pasiekimų srityse kurių visuma užtikrintų ugdytinių mokyklinę brandą.

4.2. Ugdymo(si) proceso organizavimo pagrindas

- * **visuminis ugdymas** – pagrindinė ikimokyklinio ugdymosi kryptis, kuri lemia vaikų emocinių, socialinių, fizinių, pažinimo, kalbos, kūrybos potencinių galių harmoningą plėtojimąsi, atskirų ugdymosi sričių dermę, ugdymo ir ugdymosi procesų balansą;
- * **universalus dizainas mokymuisi** – kiekvieno vaiko sėkmingą ugdymąsi laiduojanti įtraukaus ugdymo organizavimo prieiga. Visavertę įtrauktį užtikrina prigimtinių kiekvieno vaiko ugdymosi skirtumų pripažinimas ir kokybiškai įgyvendinamos esminės ugdymo(si) proceso modeliavimo kryptys: vaiko įsitraukimas į ugdomąją veiklą, sudominant ir sužadinant pozityvias emocijas; gilėjantis supratimas, gaunant ir tyrinėjant informaciją įvairiais būdais; įgytos patirties raiška, savarankiškai sugalvojant idėją, ją įgyvendinant, atspindint ar aptariant rezultatą;
- * **vaiko žaidimas ir kita patirtinė veikla** – yra pagrindinės, viena kitą papildančios ugdomosios veiklos. Vaikų žaidimas yra paties vaiko kuriama ir valdoma veikla, kuomet sutelkiamos visos jau įgytos ir plėtojamos galios. Siekiama vaikų savarankiško žaidimo ir žaismingo ugdymo(si) vienovės bei darnos. Patirtinės veiklos yra vaiko ugdymasis darant, veikiant: pajaučiant, stebint, tyrinėjant, eksperimentuojant, modeliuojant, kuriant, komunikuojant, reflektuojant savo patirtis ir atradimus.

4.3. Vaikų ugdymo(si) kontekstai

Vaikų ugdymas(sis) vyksta lopšelio-darželio vidaus ir lauko aplinkose bei už jo ribų. Aplinkoje kuriami vaikų emocinį ir fizinį saugumą užtikrinantys ugdymo(si) kontekstai, kurių bendrakūrėjai yra vaikai. Kuriant ugdymo(si) kontekstus dėmesio centre yra vaikams aktuali, dėmesį patraukianti, skatinanti veikti, vaikų iniciatyvoms atvira, estetiškai patraukli aplinka, mokytojui tikslingai parenkant ir tam tikru būdu išdėliojant priemones, sukuriančias netikėtumo momentą. Aplinka keičiama, atsižvelgiant į vaikų gebėjimų ūgtį.

Kuriant ugdymo(si) kontekstus vaikams sudaromos galimybės pasirinkti veiklą, medžiagas, priemones, veikimo vietas, laiką, veikti vienam ar bendradarbiaujant, skirtingais būdais pristatyti veiklos rezultatus.

Modeliuojant kontekstus kuriamos įvairiapusės veiklos galimybės: vaiko iniciatyvos pirmumas, kai mokytojas stebi vaiko domėjimąsi ir pasinaudoja spontaniškomis čia ir dabar susikūrusiomis situacijomis, praturtindamas jo patyrimą; dialoginis veikimas, mąstymas ir kūryba drauge, mokytojui sekant vaiko iniciatyvą; atvirosios veiklos idėjos pirmumas, kai mokytojas pasiūlo vaikams veiklą ir iniciatyvą veikti perleidžia vaikams. Siekiant palaikyti dialogą lanksčiai naudojamos priemonės: papildomoji medžiaga ir objektai, ugdymosi veiklos nuotraukos ir vaizdo medžiaga, vaiko veiksmų, atradimų įvardijimas, atvirieji klausimai, refleksijos.

Ugdymo(si) kontekstai, aktualūs lopšelio-darželio ugdymo aplinkai:

- * **universalus dizaino mokymuisi kontekstas** – tai lanksti, visiems vaikams prieinama ugdymo(si) aplinka ir veiksmingas procesas, kuriame, nepriklausomai nuo amžiaus, socialinių, kultūrinių, lingvistinių, sveikatos skirtumų, visiems vaikams sudaromos sąlygos žaisti, patirti ir ugdytis. Vaikai veikia savo tempu, pagal savo galias ir mokosi vieni iš kitų. Galimybė pasirinkti veiklas ir priemones, siekiant numatyto rezultato, skatina turėti savo ketinimą, idėjų, sumanymų, jų kryptingai ieškoti ir pamažu suprasti savo žaidimo ar mokymosi būdus. Vaikai, turintys specialiųjų ugdymosi poreikių, jaučiasi lygiaverčiais dalyviais, visi kartu mokosi vieni kitus pažinti ir veikti žmonių įvairovėje;
- * **žaismės kontekstas** – kasdienių veiklų žaismingumo palaikymas, kuriant džiaugsmo bei nuostabos tyrinėjant, išbandant, eksperimentuojant, dalinantis potyrius. Kontekstas atliepia vaiko žaismingą savęs ir pasaulio pajautimą, skatina žaisti judesiais, pojūčiais, emocijomis, kalba, vaizduote, mintimis;
- * **judraus patirtinio ugdymosi kontekstas** – vaikų judėjimo džiaugsmo ir kasdienio judrumo skatinimas. Naudojama įranga ir priemonėmis papildyta lopšelio-darželio gamtinė aplinka, modeliuojamos vaikus judėti skatinančios iššūkio, saugios rizikos edukacinės erdvės, kuriančios prielaidas subalansuotam ugdymui(si) viduje ir lauke;
- * **kalbų įvairovės kontekstas** – kūrimas ir palaikymas aplinkos sąlygų, palankių plėtotis skirtingiems vaikų komunikavimo būdams, įvairiai žodinei ir nežodinei raiškai, kalbų pažinimui, teigiamoms nuostatoms, susijusioms su kalbų ir jos formų įvairove. Kuriant kontekstą naudojamos skaitmeninių technologijų teikiamomis galimybėmis, kalbų pasaulio pažinimą papildančiomis ir kalbą ugdančiomis vaizdinėmis ir garsinėmis priemonėmis, taip pat kasdienėmis komunikacinėmis situacijomis, kylančiomis vidaus ir lauko aplinkose;
- * **kultūrinių dialogų kontekstas** – vaikų dalyvavimas daugialypiuose kultūriniuose kontekstuose, ugdomas pozityvus požiūris į įvairovę ir kitoniškumą. Lopšelio-darželio aplinka yra erdvė socialinėms ir kultūrinėms sąveikoms bei reiškiniams patirti, pažįstant šeimos,

mokyklos grupės, kaimynystės, regiono, etninės grupės ir šalies bei globalaus pasaulio kultūrinius ypatumus ir vertybes;

- ✱ **tyrinėjimo ir gilaus mokymosi kontekstas** – prigimtinio vaikų smalsumo palaikymas, įtraukimas į aplinkos tyrinėjimą, skatinantį giliau suprasti aplinkos objektus, reiškinius ir jų ryšius, atrasti įvairius pažinimo ir mokymosi būdus. Sukurtos vidaus ir lauko edukacinės erdvės, kuriose yra tyrinėjimo objektų, priemonių ir medžiagų, STEAM veiklų, vaikų stebinių fiksavimo priemonių – tai padeda vaikams įsitraukti į ilgalaikius stebėjimus, patirti aplinkos objektų ir reiškinių įvairovę;
- ✱ **realių ir virtualių aplinkų kontekstas** – skaitmeninio sumanumo, informatinio mąstymo plėtojimas, ugdymo procesą papildant skaitmeninėmis priemonėmis bei įranga, prioritetą teikiant patirtiniam realių objektų ir reiškinių tyrinėjimui, kūrybiškumui, socialinėms sąveikoms;
- ✱ **kūrybinių dialogų kontekstas** – vaizduotė, smalsumą, nuostabą keliančios aplinkos modeliavimas, akcentuojant patį kūrybos procesą. Aplinkų įvairovė kuria prielaidas vaikams tyrinėti kūrybinės raiškos galimybes, išbandyti daugiau nei vieną būdą įgyvendinti kūrybinę idėją ar išspręsti problemą, pasirinkti įvairias raiškos priemones, improvizuoti, kurti ir perkurti, spontaniškai veikti.

4.4. Bendravimas ir bendradarbiavimas su šeima

Lopšelis-darželis aktyviai įtraukia tėvus į susitarimus dėl vaiko ugdymo(si) pasiekimų, proceso ir aplinkų:

- ✱ atsižvelgia į vaiko gerovei aktualius šeimų poreikius ir kultūrą, sukuria lanksčias sąlygas sklandžiai vaikų ir šeimos adaptacijai, susitaria dėl ugdymo(si) lopšelyje-darželyje ir šeimoje dermės;
- ✱ šeimos ir darželio bendradarbiavimas grindžiamas abipuse pagarba, pasitikėjimu, lygiaverte dialogine partneryste. Visi su vaikų priežiūra ir ugdymu susiję klausimai sprendžiami komunikuojant, tariantis, konsultuojantis šeimoms ir lopšelio-darželio darbuotojams pagal jų atsakomybės ribas;
- ✱ bendradarbiaudami su šeima pedagogai ugdymo turinį pritaiko individualiai vaikui ir vaikų grupei, tėvai dalyvauja įvairiose veiklose.

4.5. Paramos vaikų ugdymui(si), mokytojams ir šeimoms

Lopšelyje-darželyje remiamasi komandiniu administracijos, vaiko gerovės komisijos, mokytojų ir švietimo pagalbos specialistų darbu bei apimamos šios paramos teikimo kryptis:

- ✱ mokytojai veikia iš anksto numatydami galimas ugdymo(si) kliūtis konkrečioms vaikams ir jų prevencijai iš anksto parenka vaikų ugdymo(si) poreikius atitinkančias priemones ir būdus, kad pašalintų atskirties tikimybę;
- ✱ švietimo pagalbos specialistų pagalba vaikams orientuojama į fizinių funkcijų lavinimą, pažinimo bei mąstymo operacijų ir kalbos vystymą, jeigu vaikai patiria savitų ugdymosi sunkumų arba jų raida neatitinka amžiaus;
- ✱ švietimo pagalbos specialistai teikia mokytojui pagalbą, orientuotą į ugdymo(si) proceso optimizavimą, kartu aptardami vaikų poreikius, ugdymo(si) galimybes ir planuodami ugdymo(si) aplinką ir procesą, kad vaikai nepatirtų dalyvavimo ir ugdymo(si) kliūčių. Kuriamos pritaikytos ir individualizuotos ugdymo programos, kurios tenkina kiekvieno vaiko

specialiuosius ugdymosi poreikiams. Pateikiamos rekomendacijos dėl ugdymo programų pritaikymo, individualizavimo ir tinkamų ugdymo metodų;

- ★ mokytojai ir švietimo pagalbos specialistai įtraukia tėvus į bendradarbiaujančią komandą, juos konsultuoja padėdami suprasti vaiko ugdymosi poreikius, veiksmingus, vaikui tinkamiausius ugdymo(si) būdus ir dalyvauti savo vaiko ugdyme šeimoje ir Lopšelyje-darželyje;
- ★ Lopšelis-darželis inicijuoja bendradarbiavimą su išorinėmis vaikų ugdymo, švietimo pagalbos teikimo, išteklių institucijomis, nevyriausybėmis organizacijomis, tarpininkauja šeimoms ir kitoms institucijoms sprendžiant vaikų teisių, ugdymo ir pagalbos vaikams klausimus.

3 pav. Ugdymo(si) turinys per ugdymo(si) sritis ir jas apimančias pasiekimų sritis.

Pasiekimų sritis – **KASDIENIO GYVENIMO ĮGŪDŽIAI**

Ugdymosi sritis – **MŪSŲ SVEIKATA IR GEROVĖ**

Ugdymo(si) gairės, ūgties siekiamybė

1,5–3 m.

4–6 m.

Vertybinė nuostata.

Domisi, kas padeda augti sveikam ir saugiam.

Esminiai gebėjimai.

Esant galimybei renkasi sveikatai palankų maistą, savarankiškai pavalgo, pasirūpina savo kūno švara, prisideda prie aplinkos tvarkos palaikymo, rodo pradinius saugaus elgesio mokykloje įgūdžius, pasako, kaip

- ★ Vaikas su sveikatai palankiu maistu susipažįsta valgydamas drauge su mokytoju ir kitais vaikais, girdėdamas suaugusiųjų aiškinimus, žiūrindamas knygeles, korteles, piešinius kaupia žodyną;
- ★ įvairių žaislų aplinkoje, grupėje, lauke įrengtose „virtuvėlėse“ vaikas žaidžia režisūrinius maisto gaminimo žaidimus;
- ★ kasdienio valgymo metu mokosi valgyti savarankiškai, naudotis stalo įrankiais ir pasirinkti, su koku stalo įrankiu valgyti;
- ★ mokosi suprasti paveikslėliais sudėliotą savo grupės dienotvarkę;
- ★ susipažįsta su higienos reikmenimis, ugdosi kūno priežiūros įgūdžius, mokytojiui skatinant, padedant prausia veidą, rankas, nusišluosto, susišukuoja plaukus, nusirengia ir bando tvarkingai sudėti drabužius ir pan.;
- ★ mokosi laikytis tvarkos, rūšiuoja daiktus, tvarko žaislus, padedamas suaugusiųjų arba savarankiškai pažaidęs padeda žaislus į vietą;

- ★ Vaikas aiškinasi, klauso skaitomų tekstų apie sveiko maisto naudą, sužino, ką valgyti yra naudingiau sveikatai;
- ★ tyrinėja sveiko maisto piramidę;
- ★ dėlioja mąstymo žemėlapius (sveika – nesveika), kitiems aiškina, kuris maistas palankus sveikatai, o kuris – ne, savo nuomonę argumentuoja;
- ★ drauge su mokytoju eina į parduotuvę, išrenka ir perka reikalingus maisto produktus užkandžiams pagaminti;
- ★ tyrinėja vaisius ir daržoves, sveria, uosto, pjausto, pavadina, gėrisi estetinius įspūdžiu;
- ★ tyrinėja, matuoja, žymisi išgeriamo vandens kiekį;
- ★ mokosi elgesio taisyklių prie stalo;
- ★ režisūrinių ir vaidmenų žaidimų metu maitina lėles, serviuoja ir puošia stalą, kuria lankymosi kavinėje ar kitoje viešojoje vietoje siužetus;
- ★ sudėlioja savo dienos ritmą paveikslėliais, ryte paveikslėliais pažymi, ką šiandien ketina veikti, o vakare reflektuoja, ar pavyko tai įgyvendinti;
- ★ motyvuojamas suaugusiojo laikosi asmens higienos;
- ★ įsitraukia į aplinkos pertvarkymo veiklas, ieško sprendimų, kaip aplinką paversti lengvai tvarkoma, patogia, saugia;
- ★ simboliniais piešiniais grupėje ženklina daiktų laikymo vietas, kuria saugaus daiktų naudojimo taisykles, mokosi rūšiuoti šiukšles;
- ★ mokytojiui modeliuojant įvairias situacijas, mokosi suprasti, su kuriais žmonėmis ir kodėl bendrauti yra visada saugu (tėvai, globėjai, mokytojai ir kt.), į kuriuos žmones visada galima kreiptis pagalbos ištikus nelaimei (policininkai, gaisrininkai, medikai, pardavėjai ir pan.), kaip reikia elgtis, jei visai nepažįstamas žmogus kalbina, kviečia pasivaikščioti ar pasivažinėti, siūlo saldumynų, siekia liesti;

saugiai elgtis gatvėje, butyje, gamtoje ir su nepažįstamais žmonėmis.	* drauge su suaugusiuoju mokosi saugiai žaisti, atsargiai elgtis su buities daiktais ir lauke; * mokytojui modeliuojant įvairias situacijas, mokosi suprasti, su kuriais žmonėmis bendrauti yra visada saugu (tėvai, globėjai, mokytojai ir kt.), į kuriuos žmones visada galima kreiptis pagalbos ištikus nelaimei (policininkai, gaisrininkai, medikai, pardavėjai ir pan.), kaip reikia elgtis, jei visai nepažįstamas žmogus kalbina, siūlo saldumynų, siekia liesti.	* aiškinasi, kokie prisilietimai prie jų kūno yra tinkami (artimų suaugusiųjų ar draugo apkabinimas) ir kokie netinkami, mokosi grupėje saugoti asmeninę erdvę; * žaisdamas eismo gatvėje žaidimus, mokosi saugaus elgesio gatvėje įgūdžių laikytis eismo ženklų ir taisyklių. Naudoja specialias saugumo priemones – atšvaitus, saugos diržus, šalmsus, liemenes ir kt. ir pasako, kodėl juos nešiodami žmonės yra saugesni; * aiškinasi, kokie pavojai slypi virtuvėje (elektros prietaisai, aštrūs daiktai), vonioje (skalbimo, valymo priemonės), svetainėje, tėvų miegamajame (praviras langas, vaistai, dūžtantys daiktai); * mokosi atsakingai elgtis aplinkoje, kurioje yra gyvūnų, aiškinasi, kad miške negalima valgyti rastų nežinomų uogų, miške visuomet būti šalia suaugusiojo (kad nepasiklystų), bristi į vandens telkinį ar lipti ant ledo jam užšalus galima tik stebint suaugusiajam.
	Siekiamybė. Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 10.4. 3 žingsnis. https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/Ikimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf#page=3	Siekiamybė. Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 10.4. 6 žingsnis. https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/Ikimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf#page=4

Ugdymo(si) kontekstai, pedagogo vaidmuo ir ugdymo strategijos, ugdymo(si) būdai

Vyrauja žaismės kontekstas. Palaikomas kasdieninių veiklų žaismingumas, kuriant džiaugsmo, nuostabos, tyrinėjimo, išbandymo, eksperimentavimo ir dalinimosi pojūtį. Kontekstas kuriamas tam tikru būdu išdėstant priemones, provokuojančias vaikus žaisti judesiu, pojūčiais, emocijomis, vaizduote, mintimis. Kuriamos netikėtumo, paslapties situacijos, įtraukiančios vaikus į žaislingus tyrinėjimus. Kuriamą fizinę aplinką viduje ir lauke, kviečianti pastebėti, apžiūrėti, išmėginti skirtingus veikimo būdus, išgyvenant pažinimo džiaugsmą. Taip pat taikomi žaismės, universalios dizaino mokymuisi kontekstai.

Mokytojo vaidmuo ir ugdymo strategijos: mokytojas paskatina, palaiko ir pats kuria kasdienį žaislingumą per fizines aplinkas, veikimo būdus, kalbėjimą. Pastebi žaismę vaikams veikiant, ją atliepia, pratęsia, kokybiškai papildo ir įtraukia kitus vaikus.

Ugdymo(si) būdai: kūrybiniai žaidimai, tyrinėjimai, STEAM, praktinės užduotys, interaktyvios veiklos, edukacinių filmukų žiūrėjimas / aptarimas, plakatų, literatūros knygių žiūrėjimas, maisto gaminimas, išvykos, diskusijos, vaikų turimos patirties reflektavimas.		
Pasiekimų sritis – FIZINIS AKTYVUMAS		
Ugdymosi sritis – MŪSŲ SVEIKATA IR GEROVĖ		
Vertybinių nuostatų. Noriai juda, mėgsta judrią veiklą ir žaidimus. Esminiai gebėjimai. Tiksliai ir koordinuotai šliaužia, ropoja, eina, bėga, lipa, išlaiko pusiausvyrą judėdamas, meta, gaudo ir spiria kamuolį, spontaniškai ir tiksliai atlieka kasdienes veiksmus, kuriems būtina akių ir rankos	Ugdymo(si) gairės, ūgties siekiamybė	
	1,5–3 m.	4–6 m.
	* vaikščioja ir išlaiko pusiausvyrą eidamas sumažinto ploto paviršiumi (tarp dviejų nubrėžtų linijų ir pan.), įveikdamas kliūtis (ką nors peržengdami), lipdamas į kalniuką; * judėdamas laisvoje erdvėje, žaisdamas judriuosius žaidimus, pereina nuo greito ėjimo prie bėgimo; * bėgioja, landžioja šokinėja, laipioja kopėtelėmis, laipteliais; * žaidžia su įvairaus dydžio kamuoliu, ridena, mēto įvairiu atstumu, važinėja triratuku; * tyrinėja, kaip juda kūnas ir atskiros jo dalys, improvizuoja, fantazuoja, ieško neįprastų pozų, judesiais perteikiant pasakų herojų charakterius, gyvūnų, kitų objektų ypatybes; * pirštų, plaštakos ir visos rankos judesius lavina žaisdamas pirštukų žaidimus, plodamas, ką nors rinkdamas, spaudydamas; * lavina rankos judesius savarankiškai valgydamas, ką nors vienas ant kito dėliodamas, užsukdamas, atsukdamas, panaudodamas įrankius; * paveikslėliais dėliodamas savo veiklų eilę ir žymėdamas, ar tai buvo aktyvi, ar rami veikla, tyrinėja savo judėjimo ir poilsio ritmą.	* juda spontaniškai, atlieka veiksmus su skirtingo dydžio, svorio ar formos priemonėmis; * žaidžia įvairius imitacinius bei judriuosius žaidimus, kuriuose lavinami visi pagrindiniai judesiai: šliaužimas, ropojimas, ėjimas, bėgimas, šuoliukai, laipiojimas, pralindimas, metimai, pusiausvyros pratimai; * bėgioja, landžioja šokinėja, laipioja karstynėmis, kopėtelėmis, laipteliais; * išbando įvairius ėjimo ir bėgimo būdus; * važinėja dviračiu, paspirtuku; * žaidžia komandinius žaidimus, laikosi taisyklių; * veikia ribotame plote, pratindamasis judėti saugojant save ir kitą. * ką nors dėliodamas, konstruodamas, verdamas, piešdamas, valgydamas, dengdamas stalą, rengdamasis ir kt. lavina rankos judesių tikslumą, akies ir rankos koordinaciją; * mokosi atpažinti ženklus, kurie rodo, kada kūnui reikia poilsio (bėgiodamas, pavargo, kvėpuoja atvira burna, smarkiai plaka širdis), kada kūnui reikia judėjimo (sunku ramiai išsėdėti, sutelkti dėmesį į veiklą); * atlieka atsipalaidavimo, kvėpavimo pratimus, pajaučia, kaip jie nuramina tiek kūną, tiek ir emocijas;

koordinacija bei išlavėjusi smulkioji motorika, derina judesius poroje, grupėje šokdamas ar žaisdamas.	Siekiamybė. Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 11.4. 3 žingsnis. https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/Ikimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf#page=4	* išbando įvairius kūno aktyvumo reguliavimo būdus, pavyzdžiui, judėti pagal greito ir lėto tempo, aktyvumą žadinančią ir raminančią muziką; Siekiamybė. Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 11.4. 6 žingsnis. https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/Ikimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf#page=5
Ugdymo(si) kontekstai, pedagogo vaidmuo ir ugdymo strategijos, ugdymo(si) būdai Vyrauja judraus patirtinio ugdymo(si) kontekstas. Skatinamas kasdieninis vaikų judrumas. Kuriama ugdymo(si) aplinka leidžia patirti vaikams judėjimo džiaugsmą, yra įkvepianti, kelianti iššūkių, o kartu saugi bei patikima vieta žaisti ir mokytis. Judėjimo įvairovei padidinti naudojama natūrali gamtinė aplinka įstaigos kieme. Vaikų judėjimui išnaudojami parkai, miesto stadionas. Ugdymo procese naudojamos natūralios ir iš antrinių žaliavų pagamintos priemonės. Lauke sudaromos sąlygos važinėjimui dviračiais, paspirtukais, mašinėlėmis, įvairiems sportiniams žaidimams su taisyklėmis (krepšinis, futbolas). Taip pat taikomi universalaus dizaino mokymuisi kontekstas, žaismės kontekstai. Mokytojo vaidmuo ir ugdymo strategijos: mokytojas modeliuoja ugdymo(si) aplinką, kurioje vaikai būtų aktyvūs, judrūs. Mokytojas pats yra fiziškai aktyvus, įkvepia vaikus savo pavyzdžiu. Skatina aktyviai judėti, patirti judėjimo džiaugsmą, atsižvelgia į kiekvieno vaiko galias ir baimes, drąsindamas palaipsniui jas įveikti. Ugdymo(si) būdai: judrūs improvizaciniai žaidimai, judrūs žaidimai su taisyklėmis, imitaciniai, kūrybiniai žaidimai, dėliojimas, konstravimas, piešimas, karpymas, lipdymas, pilstymas, atsipalaidavimo, kvėpavimo, vaikų jogos pratimai, žygiai, mankštos, sporto šventės ir kt.		
Pasiekimų sritis – EMOCIJŲ SUVOKIMAS IR RAIŠKA		
Ugdymosi sritis – AŠ IR BENDRUOMENĖ		Ugdymosi sritis – KURIU IR IŠREIŠKIU
Vertybinė nuostata.	Ugdymo(si) gairės, ūgties siekiamybė	
	1,5–3 m.	4–6 m.
	* Savo emocijas (džiaugsmą, liūdesį, pyktį, nuostabą, baimę) išreiškia veido mimika, gestais, balsu, žodžiais, kūno poza, kai suaugusieji susitapatina su jų patiriamomis emocijomis, jautriai į jas reaguoja, atliepia vaiko emocinius poreikius;	* Žaisdamas vaidmenų ir naratyvinius žaidimus, tyrinėdamas ir žymėdamas, kaip jaučiasi, klausydamas skaitomų istorijų, žiūrėdamas filmukus, patiria, išreiškia, aiškinasi, diskutuoja ir vis geriau atpažįsta bei įvardija įvairias savo ir kitų emocijas, jas sukėlusias situacijas bei priežastis;

Domisi savo ir kitų emocijomis bei jausmais. Esminiai gebėjimai. Atpažįsta, atliepia, įvardija, aptaria savo ir kitų emocijas ar jausmus, jų priežastis, įprastose ramiose situacijose emocijas ir jausmus išreiškia tinkamais, kitiems priimtinais būdais, žodžiais ir elgesiu atliepia kito jausmus.	* išorinį kūno vaizdą ir kūno dalis tyrinėja per judrias veiklas, pajausdamas, patirdamas, ką kuri kūno dalis daro, kaip juda, stebėdamas save veidrodyje, savo atvaizdą matydamas vandens paviršiuje, ant blizgių daiktų paviršių, žaisdamas šešėlių žaidimus; * mokosi emocijas atpažinti ir įvardyti, nuotaikoms žymėti naudoja emocijų veidelius, spalvas, nuotraukas, „emocijų termometrus“, kai suaugusieji vaiko patiriamas ir išreiškiamas emocijas pavadina, pakomentuoja; * taiko personalizuosius nusiramino būdus (išbūti, išjausti emocijas, patiriant mokytojo paramą, pabūti nusiramino erdvėje kartu su suaugusiuoju, įsitraukti į pozityvias emocijas žadinančias veiklas); * atpažįsta kito emocijas iš veido išraiškos, balso, klausosi muzikos, juda greta ir kartu per kasdienes ugdomasias veiklas; * bendraudamas su kitais pritaiko tuos būdus, kuriuos patyrė, suprato ir perėmė iš suaugusiojo: nusišypsoti, pakalbinti, taikiai žaisti greta, mokosi dalintis, palaukti savo eilės (naudojant smėlio laikrodį, pasiimant kitą žaislą ir kt.), atsižvelgti į kito prašymus; * natūraliai per užmegztus emocinius ryšius jaučia savo šeimą kaip bendruomenę. Vaikų grupę kaip bendruomenę pajaučia, kai užsimezga emocinis ryšys su mokytoju ir grupės vaikais. Siekiamybė. Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 12.4. 3 žingsnis.	* tyrinėja judėjimo ir atramos sistemas, stebėdamas save veidrodyje, vartydamas enciklopedijas vaikams, žiūrėdamas informacinius filmukus, taikydamas vaikams skirtas papildytosios realybės technologijas, atlikdamas eksperimentus; * išbando dėmesio sutelkimo, nukreipimo ir perkėlimo, impulsų ar netinkamo elgesio slopinimo, aktyvinamosios kontrolės (savęs motyvavimas atlikti tai, ko daryti nesinori) būdus, ugdomi veiklos planavimo ir laiko valdymo gebėjimus; * žaisdamas, atlikdamas grupines veiklas, mokosi išklausyti ir suprasti skirtingas nuomones, požiūrius, juos priimti ir derinti; * mokosi įžvelgti kilusio nesutarimo esmę, išgirsti kiekvieno nesutarimo dalyvio nuomonę ir ieškoti išeičių, kurios būtų priimtinos kiekvienam; * išbando įvairius emocinio kontakto, pagarbaus bendravimo ir ryšių su kitais žmonėmis užmezgimo bei palaikymo būdus gyvai ir nuotoliu; * atlikdamas simbolinius vaidmenis, vaikas naudoja išraiškingus kūno judesius, veido mimiką, balso intonacijas, giliai išgyvena kuriamas situacijas ir kartu mokosi tiksliau, aiškiau, autentiškai, kūrybiškai perteikti savo išgyvenimus kitiems vaikams ir artimiesiems suaugusiesiems; * aiškinasi, kokie prisilietimai prie jų kūno yra tinkami (artimų suaugusiųjų ar draugo apkabinimas) ir kokie netinkami, mokosi grupėje saugoti asmeninę erdvę. Vaikai mokosi tvirtai pasakyti „ne“ netinkamam prisilietimui, pasitraukti iš situacijų, kuriose pasijunta nesaugiai, pranešti apie tai suaugusiajam, kuriuo pasitiki. Siekiamybė. Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 12.4 6 žingsnis.
--	--	---

	https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/lkimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf#page=5	https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/lkimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf#page=6
Ugdymo(si) kontekstai, pedagogo vaidmuo ir ugdymo strategijos, ugdymo(si) būdai Vyrauja žaismės kontekstas. Modeliuojamos situacijos vaikui įsitraukti į emocijų, savo išvaizdos, kūno tyrinėjimus, gebėjimą tinkamais būdais juos reikšti, kontroliuoti, suvokti save kaip atskirą, savitą asmenybę, kartu patirti bendrumo šeimoje, grupėje jausmą. Atsakymų į klausimus paieška vyksta spontaniškai, naudojant sukurtame kontekste esančias tyrinėjimo priemones (pvz. veidrodžiai, nuotraukos, paveikslėliai ir kt.), medžiagas, turtinant vaizduotę ir emocinį pasaulį. Mokytojo vaidmuo ir ugdymo strategijos: mokytojas jautriai reaguoja į vaikų patiriamas ir išreiškiamas emocijas, jas įvardina, pakomentuoja, taiko personalizuotus vaikų nusiramino būdus. Rodo pavyzdį, kaip tinkamai reikšti emocijas, ugdo empatiją, skatina globoti silpnesnį, nuskriaustą, gebėjimą atsiprašyti. Ugdymo(si) būdai: emocijų stebėjimas, tyrinėjimas, žymėjimas, kūrybiniai žaidimai (vaidmenų, naratyviniai, skirti emocijų atpažinimui ir raiškai), socialinių istorijų kūrimas, terapinių pasakų klausymas, aptarimas, emocijų vaizdavimas meninės raiškos priemonėmis.		
Pasiekimų sritis – SAVIREGULIACIJA IR SAVIKONTROLĖ		
Ugdymosi sritys – MŪSŲ SVEIKATA IR GEROVĖ		Ugdymosi sritis – AŠ IR BENDRUOMENĖ
Vertybinė nuostata. Nusiteikęs valdyti dėmesį, emocijų raišką ir elgesį. Esminiai gebėjimai. Sutelkia dėmesį ir pastangas	Ugdymo(si) gairės, ūgties siekiamybė	
	1,5–3 m.	4–6 m.
	★ Kasdinių veiklų metu bando atpažinti gerą nuotaiką, žvalumą, energingumą, dėmesingumą arba nuovargį, mieguistumą, irzlumą, negalėjimą susikaupti; ★ mokosi saugiai žaisti, atsargiai elgtis su buities daiktais ir lauke; ★ padedamas suaugusiojo, sekdamas jo pavyzdžiu, bendraudamas su kitais vaikais, įvaldo paprastus emocijų reguliavimo būdus: parodyti, atskleisti, išreikšti emocijas, kreiptis pagalbos, pasiguosti, leisti apkabinamam, nuraminamam, nukreipti dėmesį nuo stiprios	★ Pratinasi judėti saugodamas save ir kitą. Žaisdamas komandinius žaidimus mokosi laikytis taisyklių, laimėti ir pralaimėti, derinti judesius, judėjimo būdus, sutelkti ir perkelti dėmesį į regimus ir girdimus signalus; ★ tyrinėja savo nuotaikos ir energijos kaitą per dieną, žymėdamas paveikslėliais, aptardamas kaitos priežastis; ★ vaikas iš skaitomų pasakojimų, istorijų ir pats išbandydamas sužino, kad aktyvi veikla padeda išlieti tiek patirtas malonias emocijas, tiek ir nerimą, įtampą; ★ atlikdamas atsipalaidavimo, kvėpavimo pratimus, pajaučia, kaip jie nuramina tiek kūną, tiek ir emocijas ar sunkias mintis.

veiklai, dažniausiai laikosi tvarkos ir susitarimų, bendraudamas su kitais elgiasi mandagiai, stengiasi kontroliuoti savo žodžius ir veiksmus, įsiaudrinęs geba nusiraminti.	emocijas sukėlusio įvykio ar objekto, pasitraukti iš įtampą keliančios situacijos; ★ bendraudamas su kitais pritaiko tuos būdus, kuriuos patyrė, suprato ir perėmė iš suaugusiojo: nusišypsoti, pakalbinti, taikiai žaisti greta, mokosi dalintis, palaukti savo eilės (naudojant smėlio laikrodį, pasiimant kitą žaislą ir kt.), atsižvelgti į kito prašymus; ★ mokosi pasiguosti, pratinasi leisti apkabinamam, nuraminamam, nukreipia dėmesį nuo stiprias emocijas sukėlusio įvykio ar objekto, pasitraukia iš įtampą keliančios situacijos.	★ išbando įvairius kūno aktyvumo reguliavimo būdus, pavyzdžiui, judėti pagal greito ir lėto tempo, aktyvumą žadinančią ir raminančią muziką; ★ mokosi saugiai elgtis žaisdamas kieme, lauke, laikytis susitartų saugaus elgesio taisyklių; ★ įsitraukia į žaidimus, įvairias veiklas, kurios padeda patirti ir suprasti: noriu – nenoriu, mėgstu – nemėgstu, įdomu – neįdomu, paskatina atpažinti, tyrinėti, įvardyti ir skirtingais būdais (emocine reakcija, pasirinkimu, piešiniu, žodžiais ar kt.) suaugusiesiems ir kitiems vaikams parodyti savo poreikius, pomėgius, interesus; ★ stebi ir tikslingai pasiūlytose veiklose tyrinėja bei išbando įvairius dėmesio, impulsų ir elgesio valdymo būdus; ★ žaisdamas savireguliaciją plėtojančius žaidimus (sustingti, nekalbėti, nesusijuokti, perkėlinėti dėmesį), savarankiškai išbando naujas veiklas, kartu su kitais įsitraukdamas į ištvermės, tikslumo, kliūčių įveikos reikalingas veiklas, laikydamasis kartu su kitais sukurtų grupės taisyklių ir tvarkos, ugdosi valingą dėmesio ir elgesio kontrolę; ★ susidūręs su kliūtimis, keičia veikimo ar elgesio būdus, atkakliai stengiasi jas įveikti, kreipiasi pagalbos ir ją priima. ★ mokosi stabtelėti ir apmąstyti savo veiklą ar elgesį, kad pasirinktų tinkamiausius būdus.
	Siekiamybė. Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 13.4 3 žingsnis. https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/Ikimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf#page=6	Siekiamybė. Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 13.4 6 žingsnis. https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/Ikimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf#page=7

Ugdymo(si) kontekstai, pedagogo vaidmuo ir ugdymo strategijos, ugdymo(si) būdai

Vyrauja judraus patirtinio ugdymo(si) kontekstas. Skatinamas kasdieninis vaikų judrumas, didinant judraus mokymosi galimybes. Ugdymui(si) išnaudojamos natūralios ir dirbtinai sukurtos vidaus ir lauko erdvės, skatinančios kurti įdomias ir prasmingas ugdymo(si) situacijas, tyrinėti judesį, judriais būdais dalyvauti visų ugdymosi sričių veiklose.

Mokytojo vaidmuo ir ugdymo strategijos: mokytojas jautrus vaiko poreikiams, savo elgesiu rodo tinkamo elgesio pavyzdį, sudaro sąlygas vaikams patiems rinktis skirtingus būdus pažinti, veikti, išreikšti.

Ugdymo(si) būdai: istorijų skaitymas / aptarimas, edukacinių filmukų žiūrėjimas / aptarimas, savireguliaciją plėtojantys žaidimai, judrūs sportiniai žaidimai išvermei, tikslumui, atsipalaidavimo, kvėpavimo pratimai, išvykos.

Pasiekimų sritis – **SAVIVOKA IR SAVIGARBA**

Ugdymosi sritis – **MŪSŲ SVEIKATA IR GEROVĖ**

Ugdymosi sritis – **AŠ IR BENDRUOMENĖ**

	Ugdymo(si) gairės, ūgties siekiamybė	
	1,5–3 m.	4–6 m.
Vertybinė nuostata. Pasitiki savimi ir savo gebėjimais, gerbia save ir kitus. Esminiai gebėjimai. Pažįsta savo kūną, pasako, kad yra berniukas (mergaitė), supranta savo	★ savo poreikius valgyti, žaisti, miegoti ir kt. mokosi parodyti veido mimika, garsais, gestais, galvos linktelėjimu; ★ išreiškia sutikimą papurtydamas galvą į šonus („ne“), pirmaisiais žodžiais, kai yra jautriai globojamas, žaidinamas, kalbinamas grupės mokytojo; ★ stengiasi suprasti vaikų poreikių ženklus ir į juos reaguoti; ★ įvardija vaikų poreikius ir domėjimosi objektus; ★ kūno ribas pajaučia suaugusiojo glaudžiamas, žaidinamas, kutenamas, rengiamas bei kalbinamas;	★ plėtoja supratimą apie save kaip unikalų asmenį, kuris auga, keičiasi; ★ įgyja vis daugiau savarankiškumo, galių ir pasitikėjimo savimi; ★ mokosi priimti savo gyvenimui ir ugdymuisi aktualius sprendimus bei pasirinkimus; ★ įsitraukia į žaidimus, įvairias veiklas, kurios padeda patirti ir suprasti: noriu – nenoriu, mėgstu – nemėgstu, įdomu – neįdomu; ★ paskatintas atpažinti, tyrinėti, įvardyti ir skirtingais būdais (emocine reakcija, pasirinkimu, piešiniu, žodžiais ar kt.) suaugusiesiems ir kitiems vaikams parodo savo poreikius, pomėgius, interesus; ★ tyrinėja judėjimo ir atramos, virškinimo, kvėpavimo, kraujotakos sistemas; ★ varto enciklopedijas vaikams, žiūri informacinius filmukus; ★ taiko vaikams skirtas papildytosios realybės technologijas; ★ atlikdamas eksperimentus, kurdamas modelius, kurie nematoma padaro matomą; ★ padedant mokytojui, tyrinėja ir mokosi pajauti savo asmeninės erdvės ribas, suprasti savo privatumą ir reaguoti į asmeninės erdvės ribų pažeidimą; ★ aiškina, ką suprato, kuo ypatingas kūnas, ką jis gali, ko negali;

augimą ir gebėjimų tobulėjimą, prisistato kitam, komentuoja, kuo domisi, kas patinka (nepatinka), supranta ir gina savo bei kitų teises būti ir žaisti kartu, priskiria save savo šeimai, grupei, įstaigos bendruomenei, žino savo tautybę, tėvynę.	* išorinį kūno vaizdą ir kūno dalis tyrinėja per judrias veiklas, pajausdamas, patirdamas, ką kuri kūno dalis daro, kaip juda; * stebi save veidrodyje, savo atvaizdą žiūrinėja vandens paviršiuje, ant blizgių daiktų paviršių, žaisdamas šešėlių žaidimus; * savo augimą pajaučia per didėjančią savarankiškumą kasdienėse veiklose, matuodamas išaugtus drabužėlius ar batus, naudodamas ūgio matuoklius, žiūrinedamas anksčiau darytas savo nuotraukas; * žaidinamas, matydamas save veidrodyje, nuotraukose tyrinėja aš – ne aš ribas; * kasdienėje rutinoje ir veiklose atsirinkdamas savo drabužėlius ar žaislus aiškinasi mano – tavo santykį, ko nors turėjimą (ką turiu aš – ką turi tu); * pajaučia supančių žmonių išvaizdos, aprangos, amžiaus panašumus ir skirtumus, jeigu jie yra labai akivaizdūs, vaikui atkreipus į juos dėmesį,	* savo galių pajauta plėtojasi mokantis naujų dalykų, drąsiai imantis naujų sumanymų ir lyderystės (vadovauti žaidimui, padėti mažiau gebančiam, dalintis patirtimi); * žaisdamas, kurdamas savo augimo laiko juostas, įsitraukia į mokytojo tikslingai pasiūlytas savo augimo tyrinėjimo veiklas (matavimai, kūno kontūro apvedimas, pėdų, plaštakų atspaudai, talentų šou ir kt.); * įžvelgia pokyčius, apibūdina savo kūno augimą ir naujai įgytus gebėjimus, savo asmenines savybes, stiprybes, sau priimtinausius mokymosi būdus, stiprina pasitikėjimą savimi ir savo gebėjimais; * darydamas klaidas ir jas taisydamas plėtoja atkaklumą, gebėjimą įveikti iššūkius; * tyrinėja žmogaus gyvenimo ciklą, piešia ir samprotauja, kaip atrodys užaugęs, ko norėtų išmokti netolimoje ateityje, kuo norėtų tapti tolimoje ateityje; * piešdamas save ir kitus, matuodamas, lygindamas akių, plaukų spalvą, kalbėdamas apie savo norus, pomėgius, gebėjimus, šeimas, namus, kartu žaisdamas ar kurdamas bendrus darbus, švęsdamas šventes, socialiniuose tinkluose komunikuodamas su kitų tautybių bendraamžiais, tyrinėja, kuo jis panašus į kitus ir kuo skiriasi nuo kitų vaikų ir suaugusiųjų; * žmonių panašumus ir įvairovę pajaučia, tyrinėja, supranta žaisdamas, bendraudamas gyvai, drauge ką nors veikdamas ir kurdamas; * dalinasi patyrimu ir idėjomis su artimiausioje (namų, mokyklos, miesto / kaimo) aplinkoje bei šalyje gyvenančiais skirtingo amžiaus, lyties, tautybės, profesijos, rasės, tikėjimo, gebėjimų žmonėmis; * šalies ir pasaulio žmonių išvaizdos, aprangos, kalbų, maisto, būstų, darbų, kelionių, tradicinių menų, švenčių panašumus ir įvairovę vaikas pažįsta per įvairias medijas ir socialinius tinklus, per muzikos kūrinius, dailės darbus, virtualius susitikimus, keliones; * paremiamas mokytojo atranda ir išbando įvairius emocinio kontakto, pagarbaus bendravimo ir ryšių su kitais žmonėmis užmezgimo bei palaikymo būdus gyvai ir nuotoliu; * aiškinasi savo aplinkos žmonių bendruomenių gyvenimo būdo panašumus ir skirtumus: mano šeima – kitos šeimos; ugdymo įstaigos bendruomenė – kitų
--	--	---

	mokytojo yra įvardijami, pakomentuojami; ★ natūraliai, per užmegztus emocinius ryšius jaučia savo šeimą kaip bendruomenę; ★ vaikų grupę kaip bendruomenę pajaučia, kai užsimezga emocinis ryšys su mokytoju ir grupės vaikais; ★ supratimą apie šeimą ir vaikų grupę plečia kartu su mokytoju ir tėvais kuriant šeimos ir grupės medį, dalyvaujant šeimos dienose grupėje, žaidžiant savo šeimos ir kitų šeimų pasiūlytus žaidimus, žiūrinėjant šeimos narių ir grupės vaikų nuotraukas; ★ savo aplinkoje girdi gimtąją kalbą, įsitraukia į mokytojo organizuojamas veiklas su tautosakos, tautodailės, etnomuzikos motyvais; ★ dalyvauja tautinėse ir valstybinėse šventėse;	įstaigų bendruomenės; mano tauta – kitos tautos; mano šalis – kaimyninės ir kitos šalys; žemyno, kuriame gyvenu, žmonės – kitų žemynų žmonės; ★ domisi gimtąja kalba, etnine kultūra, dalyvauja etnokultūriniuose, pilietiniuose renginiuose ir edukacinėse programose; ★ padedamas mokytojo, pažįsta ir išreiškia pagarbą pagrindiniams savo šalies simboliams (vėliava, herbas, himnas); ★ konstruoja iš įvairių medžiagų savo regiono ar šalies mėgstamiausių vietų modelius; ★ iš pasakojimų, pokalbių grupėje, šeimose ir iš socialinės medijos pažįsta iškilias savo šalies ir kitų šalių asmenybes (dainininkus, sportininkus ir kt.); ★ žaisdamas ir bendraudamas tikslingai parengtoje edukacinėje aplinkoje, sužino keletą kitų šalių, supranta, kad tiek jie patys, tiek kiti žmonės sudaro skirtingas tautas, kurios gyvena skirtingose šalyse; ★ tyrinėja Lietuvos ir grupę lankančių, iš kitų kraštų atvykusių vaikų šalių simbolius, kalbą, žemėlapius, žmonių gyvenimo būdą (tradicijas, maistą, aprangą ir pan.); ★ dalyvauja pažintinėse išvykose, virtualiuose savo gatvės, rajono, miesto ar šalies tyrinėjimuose, reiškia idėjas, kaip galėtų prisidėti prie jų išsaugojimo ir atnaujinimo; ★ prasmingai dalyvauja veiklose, kurios siejamos su savo grupės, šeimos, miesto / kaimo aplinkos saugojimu ir tvarkymu; akcijomis, teikiant pagalbą kitiems asmenims, gyvūnams. ★ kalbėdamas, žiūrėdamas tikslingai parinktą vaizdo medžiagą, aiškinasi ir išreiškia supratimą apie tai, kad kai kurie žmonės patiria skurdą, nepriteklių, kad šiems žmonėms yra reikalinga pagalba; ★ įsitraukia į mokytojų ar šeimų organizuojamas labdaros akcijas, prisideda prie kitų labdaros iniciatyvų.
	Siekiamybė. Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 14.4. 3 žingsnis.	Siekiamybė. Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 14.4. 6 žingsnis. https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/ikimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf#page=8

<https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/1kimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf#page=8>

Ugdymo(si) kontekstai, pedagogo vaidmuo ir ugdymo strategijos, ugdymo(si) būdai

Vyrauja tyrinėjimo ir gilaus mokymo(si) kontekstas. Jo paskirtis – atliepti prigimtinių vaikų smalsumą, įtraukti juos į aplinkos tyrinėjimą, skatinantį giliau suprasti aplinkos objektus, reiškinius ir jų ryšius, atrasti įvairius pažinimo ir mokymosi būdus. Kuriamas kontekstas kupinas žaismės, atviras iššūkiams, jame daug laisvės vaiko spėliojimams. Vaikai įtraukiami į savo išvaizdos, augimo tyrinėjimus, skatinami atrasti, išbandyti įvairius pažinimo ir mokymo(si) būdus. Patys spėlioja, ieško atsakymų į kylančius klausimus, tyrinėjimais grindžia savo sprendimus. Taip pat taikomi žaismės, universalaus dizaino mokymuisi kontekstai. Vaikai dalyvauja įsitraukę tada, kai kuriama kiekvieno vaiko laukimu prisodrinta aplinka, kuri leidžia visiems išgyventi pasitikėjimo ir priklausymo bendruomenei jausmus. Pasitikėjimu grindžiamas siūlymas pasirinkti veiklas, panardina vaikus į prasmingą procesą, ugdo savarankiškumą, kūrybiškumą, smalsumą ir veiklos rezultatų pajautą. Mokytojo vaidmuo ir ugdymo strategijos: mokytojas jautrus vaiko poreikiams, savo elgesiu rodo tinkamą elgesio pavyzdį vaikui, sudaro sąlygas vaikams patiems rinktis skirtingus būdus pažinti, veikti, išreikšti. Visi vaikai pažįsta ir supranta dalykus, kai lanksti, kiekvieno vaiko raidos, veiklos tempo, pažintinių procesų, interesų ir lūkesčių stebėjimu grindžiama, mokytojo sudaroma programa, leidžia aprėpti vaikams aktualias, jų supratimui ir kūrybinei raiškai palankias pažinimo erdves. Ugdymo(si) būdai: savo atvaizdo tyrinėjimas nuotraukose, veidrodyje, savo atvaizdo, šeimos piešimas, vaizdavimas įvairiomis priemonėmis ant įvairių paviršių, eksperimentavimas kūno judesiais, kūno galių tyrinėjimas, kūno sandaros tyrinėjimas, šeimų šventės, išvykos į biblioteką, muziejus, teatrą.

Pasiekimų sritis – SANTYKIAI SU SUAUGUSIAISIAIS IR BENDRAAMŽIAIS

Ugdymosi sritis – AŠ IR BENDRUOMENĖ

Ugdymo(si) gairės, ūgties siekiamybė

1,5–3 m.

4–6 m.

Vertybinė nuostata.
Nusiteikęs geranoriškai bendrauti ir

★ Vaikas mokosi būti ir veikti šalia kitų ir kartu su kitais įsitraukdamas į bendrus žaidimus ir veiklas grupėje;

★ Pats inicijuoja bendrus žaidimus ar veiklas, siūlo ir derina veiklos idėjas, veiksmus, siužetą, susikuria veiklos ir elgesio taisyklės, padeda, paremia vienas kitą, tariausi;
★ Išbando bendraujant atrastus, iš skaitomų knygelių ar suaugusiųjų sužinotus įvairius emocinių ryšių, abipusės simpatijos, draugystės užmezgimo ir palaikymo būdus, aiškinasi, koks draugas yra geras ir koks yra blogas;

bendradarbiauti su suaugusiaisiais ir bendraamžiais. Esminiai gebėjimai. Pasitiki mokytojais, juos gerbia, ramiai jaučiasi su jais kasdienėje ir neįprastoje aplinkoje, iš jų mokosi, drąsiai dalinasi savo mintimis, žino, kaip elgtis su nepažįstamais suaugusiaisiais. Geranoriškai elgiasi su bendraamžiais, natūraliai priima kitų skirtumus, draugauja bent su vienu vaiku, supranta savo žodžių ir	* žaidinamas, matydamas save veidrodyje, nuotraukose tyrinėja aš – ne aš ribas; * kasdienėje rutinoje ir veiklose atsirinkdamas savo drabužėlius ar žaislus aiškinasi mano – tavo santykį, ko nors turėjimą (ką turiu aš – ką turi tu); * mokytojui įvardijant, pakomentuojant pajaučia supančių žmonių išvaizdos, aprangos, amžiaus panašumus ir skirtumus; * supratimą apie šeimą ir vaikų grupę plečia kartu su mokytoju ir tėvais dalyvaujant šeimos dienose grupėje, žaidžiant savo šeimos ir kitų šeimų pasiūlytus žaidimus, žiūrinėjant šeimos narių ir grupės vaikų nuotraukas; * pasitelkia žodinę ir nežodinę raišką aktyviai bendraudamas ir komunikuodamas su suaugusiaisiais ir bendraamžiais įvairiose veiklose; * į pokalbius su kitais mokosi įsitraukti, kalbinamas suaugusiojo, atsakydamas į klausimus.	* piešdamas save ir kitus, matuodamasis, lygindamas akių, plaukų spalvą, kalbėdamasis apie savo norus, pomėgius, gebėjimus, šeimas, namus, kartu žaisdamas ar kurdamas bendrus darbus, švęsdamas šventes, socialiniuose tinkluose komunikuodamas su kitų tautybių bendraamžiais tyrinėja, kuo jis panašus į kitus ir kuo skiriasi nuo kitų vaikų ir suaugusiųjų; * komunikuodamas su grupės mokytoju, sekdamas jo elgesio modeliu mokosi suprasti, gerbti, toleruoti ir priimti kita kalba kalbantį, kitaip besielgiantį, mažiau gebantį vaiką; * mokosi išklaudyti ir suprasti skirtingas nuomones, požiūrius, juos priimti ir derinti; * mokosi atpažinti patyčias ir būdus, kaip jų išvengti; * įsitraukia į mokytojo inicijuotas veiklas, grupei bendrų sprendimų priėmimą, bendras diskusijas, drauge siūlo idėjas, kaip pertvarkyti grupės ar lauko aplinką, jausdamasis aktyviu grupės dalyviu; * žmonių panašumus ir įvairovę pajaučia, tyrinėja, supranta žaisdamas, bendraudamas gyvai, drauge ką nors veikdamas ir kurdamas; * atranda ir išbando įvairius emocinio kontakto, pagarbaus bendravimo ir ryšių su kitais žmonėmis užmezgimo bei palaikymo būdus gyvai ir nuotoliu; * susipažįsta su pasaulio žmonių išvaizdos, aprangos, kalbų, maisto, būstų, darbų, kelionių, tradicinių menų, švenčių panašumais ir įvairove per įvairias medijas ir socialinius tinklus, per muzikos kūrinius, dailės darbus, virtualius susitikimus, keliones. * aiškinasi savo aplinkos žmonių bendruomenių gyvenimo būdo panašumus ir skirtumus: mano šeima – kitos šeimos; ugdymo įstaigos bendruomenė – kitų įstaigų bendruomenės; mano tauta – kitos tautos; mano šalis – kaimyninės ir kitos šalys; žemyno, kuriame gyvenu, žmonės – kitų žemynų žmonės; * žaisdamas išplėtotus siužetinius vaidmenų žaidimus mokosi žodinėmis derybomis ir kompromiso paieškomis spręsti kylančius nesutarimus ir problemas laikydamasis savo kultūrinei aplinkai priimtinių bendravimo taisyklių.
---	---	---

veiksmų pasekmes sau ir kitiems.	Siekiamybė. Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 15.4 3 žingsnis. https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/Ikimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf#page=9	Siekiamybė. Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 15.4 6 žingsnis. https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/Ikimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf#page=10
Ugdymo(si) kontekstai, pedagogo vaidmuo ir ugdymo strategijos, ugdymo(si) būdai Vyrauja žaismės kontekstas. Palaikomas kasdieninių veiklų žaismingumas, vaikams sudaromos galimybės įvairiais būdais tyrinėti, išbandyti, eksperimentuoti, dalintis savo potyriais. Mokytojas jautriai pastebi žaismę vaikams veikiant, ją atliepia, pratęsia, kokybiškai papildo ir įtraukia kitus vaikus. Taip pat taikomi kalbų įvairovės ir universalaus dizaino mokymuisi kontekstai. Mokytojo vaidmuo ir ugdymo strategijos: esant poreikiui mokytojas įsitraukia į vaikų žaidimus, pokalbius, diskusijas, kartu žaidžia, bendrauja, inicijuoja žaidimus, priima vaikų siūlomų žaidimų, veiklų idėjas, padeda jas plėtoti. Ugdymo(si) būdai: įvairūs bendri žaidimai, pokalbiai, diskusijos, žaidimai grupelėse, veikimas su priemonėmis, dalyvavimas socialinėse, draugystės iniciatyvose. Taip pat STEAM, tyrinėjimai, praktinės užduotys, interaktyvios veiklos, edukacinių filmukų žiūrėjimas / aptarimas, išvykos, vaikų turimos patirties reflektavimas.		
Pasiekimų sritis – APLINKOS PAŽINIMAS		
Ugdymosi sritis – AŠ KALBŲ PASAULYJE		Ugdymosi sritis – TYRINĖJU IR PAŽĖSTU APLINKĄ
Vertybinė nuostata. Nori pažinti ir suprasti aplinkinį pasaulį, džiaugiasi	Ugdymo(si) gairės, ūgties siekiamybė	
	1,5–3 m.	4–6 m.
	* Klausydamas įvairių aplinkos garsų, gyvai pasakojamų istorijų apie aplinką, įvykius, reiškinius, vaikas ugdosi foneminę klausą ir fonologinį suvokimą, mokosi sutelkti dėmesį; * domisi aplinka ir bando įvardyti šalia esančių objektų pavadinimus, veiksmus ir	* Vaikas klausosi gyvai pasakojamų ir įrašytų (televizijos, radijo, kompaktinėse plokštelėse, internete) įvairaus stiliaus ir turinio tekstų (grožinių, publicistinių, enciklopedinių, informacinių) apie aplinką, įvykius, reiškinius; * klausosi kitų kalbų (ne gimtosios) garso įrašus, tarmes, svečių iš kitų šalių kalbą, susipažįsta su kalbų pasaulio įvairove; * kalba apie tai, ką jaučia, mato, girdi, nuolat plečia žodyną, susijusį su kasdieniu gyvenimu, artimiausia aplinka, gamta, technika, objektų savybėmis, būsenomis;

sužinojęs ką nors nauja. Esminiai gebėjimai. Pažįsta jam suprantamus socialinius, kultūrinius ir gamtos objektus bei reiškinius, juos įvardija ir apibūdina, žinojimą pritaikydamas žaidimuose ir kitose veiklose.	būsenas, taip plėtoja savo aktyvųjį žodyną; ★ plėtoja rašytinės raiškos gebėjimus bandydamas imituoti, braukti, keverzoti, piešinėti, palikdamas ženklus smėlyje, vandenyje; ★ domisi skirtingomis kalbomis ir kultūromis, klausosi suaugusiojo pasakojimų apie kitas šalis, kultūras, kalbas, žiūrinėja knygeles, parašytas įvairiomis kalbomis, klauso garso įrašų (dainelių, eilėraščių, pasakojimų) įvairiomis kalbomis klausymas; žaidžia įvairiakalbius stalo žaidimus. ★ tyrinėja įvairius daiktus, juos rūšiuoja pagal formą, spalvą, dydį naudodamas rūšiavimo žaislus ir sensorines priemones; ★ žaisdamas ir tyrinėdamas pažįsta artimiausioje aplinkoje esančius daiktus, patiria, kad daiktai turi požymius (forma, dydis, spalva ir tekstūra), kad medžiagos, iš kurių pagaminti daiktai, yra skirtingos (minkštos – kietos, skaidrios – neskaidrios, lengvos – sunkios); ★ tyrinėja artimiausioje aplinkoje esančius objektus, augalus,	★ mokydamiės rašinėti veikia kūrybiškai, pavyzdžiui: iš akmenėlių, gilių, kaštonų dėlioja simbolius ir raides, pagaliuku rašo ant smėlio, rengia simbolių, piešinių, ženklų „laiškus“ gamtos gyvūnams; ★ gyvai arba nuotolinėmis priemonėmis bendraujama su vaikais ar suaugusiais, kalbančiais kitomis kalbomis ar lietuvių kalbos tarmėmis; ★ pasirinktus daiktus laisvai rūšiuoja, skirsto į kategorijas: pagal dydį, formą, spalvą, tekstūrą, pradeda rūšiuoti pagal du požymius; ★ tyrinėja kaip daiktai veikia, kaip tarpusavyje susiję, kuo tos pačios rūšies daiktai skiriasi vieni nuo kitų ir nuo kitos rūšies daiktų; ★ gretina realius daiktus ir jų atvaizdus iš skirtingos perspektyvos (iš šono, viršaus, apačios, šešėlio), pradeda suprasti jų vaizdavimą plokštumoje (pavyzdžiui, planas); ★ stebi, kaip įvairūs įrankiai veikia, pats juos išbando; ★ daiktus kūrybiškai panaudoja žaidimuose, ugdosi nuostatą juos tausoti; ★ tyrinėja gamtos ir žmogaus sukurtus daiktus, varto enciklopedijas, klausosi informacinių tekstų, stebi tikslingai parinktus vaizdo įrašus, aiškindamasis gamtos objektų (jie auga, daugelis juda, jiems reikia maisto ir pan.) ir žmogaus sukurtų daiktų skirtumus, domisi, kaip yra kuriami daiktai, kiek reikia pastangų ir išmanymo juos kuriant, ir pradeda suvokti, kad žmogaus sukurtų daiktų kaitą lemia mokslo ir technologijų pažanga; ★ lygina praeities ir dabarties daiktus, komentuoja jų išvaizdą, paskirtį, kaip veikia, iš ko pagaminti. Supranta, kad tos pačios paskirties daiktas (pavyzdžiui, stalas) gali būti pagamintas iš medžio, metalo, plastiko; ★ remdamasis patirtimi, vartydamas paveikslėlių ir interaktyvias knygas, žiūrėdamas vaizdo medžiagą, žaisdamas žaislais, apžiūrėdamas išvykų metu, susipažįsta su ryšio palaikymo tarp žmonių priemonėmis, transporto priemonėmis, jas grupuoja (pavyzdžiui, oro, vandens, sausumos); ★ susipažįsta ir mokosi naudotis daiktais, prietaisais (lupos, magnetai, mikroskopas, svarstyklės), padedančiais tyrinėti ir pažinti aplinką (gamtos radinius, žmogaus sukurtus daiktus);
---	---	---

	gyvūnus, gamtos reiškinius, atpažįsta, įvardina pagrindinius jų požymius; * kartu su mokytoju sodina, stebi, prižiūri augalus; * žiūrindamas paveikslėlius, vaizdo medžiagą, žaisdamas žaislais, apžiūrindamas išvykų metu, susipažįsta su ryšio palaikymo tarp žmonių priemonėmis, transporto priemonėmis; * pasakoja apie turimus namuose augintinius; * stebi gyvūnus savo aplinkoje, kai kuriuos mūsų ir svetimų kraštų gyvūnus atpažįsta paveikslėlių knygoje, animaciniuose filmuose; * Seka paros ciklą; * tyrinėja vandenį ir jo būvius – vandenį šaldo į ledą, tirpina ledo kubelius.	* žaisdamas, tyrindamas aplinką naudojami išmaniaisiais daiktais (žaislais, robotukais, išmaniaisiais rašikliais, telefonais, išmaniosiomis grindimis ir kt.), aiškinasi jų veikimo būdą, juos išbando; * atpažįsta ir pavadina artimiausioje aplinkoje augančius augalus; juos renka, tyrinėja, grupuoja, sodina, paskui stebi, matuoja, fiksuoja, kaip jie auga, prižiūri; * dalinasi savo patyrimu ir išgyvenimais apie naminių gyvūnų, taip pat turimų namuose augintinių auginimą; * stebi gyvūnus savo aplinkoje, kai kuriuos mūsų ir svetimų kraštų gyvūnus atpažįsta paveikslėlių knygoje, animaciniuose filmuose; * diskutuoja apie gyvūnų naudą, aiškinasi, ko reikia, kad gyvūnai gyventų, gerai jaustųsi; * rūpinasi gyvūnais ir gyvąja gamta; * stebi, tyrinėja organizmų poreikius, aiškinasi, kam naudojamas vanduo, kodėl jis toks svarbus ir reikalingas organizmams; * seka paros, metų ciklą; * stebi skirtingus metų laikų požymius bei augalų, gyvūnų gyvenimą skirtingais metų laikais; * pildo metų gamtos kalendorių, žymi oro temperatūrą, saulėtas ir apniukusias dienas, kritulių kiekį; * aptaria ir supranta, kad žmogaus išmestos atliekos gali būti pavojingos gyvajai gamtai, mokosi taupiai naudoti vandenį, popierių, priemones, nešvaisto jų be reikalo, suprasdamas, kad taip prisideda prie Žemės išteklių tausojimo, tvarumo; * atranda fizikinius reiškinius: jėgas (tamprumo – guma, spyruoklė, trinties – vieni batai slysta, kiti – ne), energiją (elektros energija, šilumos energija), paprastuosius mechanizmus (dvivietės sūpuoklės, nuožulnioji plokštuma), magnetizmą, tamprumą; * tyrinėja vandenį ir jo būvius – vandenį šaldo į ledą, tirpina ledo kubelius; * spėlioja ir eksperimentuoja, kurie daiktai, sumesti į vandenį, nuskęs, tyrindamas pastebi, kad vieni daiktai skęsta, kiti plūduriuoja, vieni grimzta greičiau, kiti – iš lėto, aiškinasi, nuo ko tai priklauso; * žaisdamas su prizmėmis susipažįsta su spalvų spektru;
--	--	---

		* tyrinėja gamtos objektų šešėlius; išbando įvairias veiklas su atspindžiais, kuria ir gaudo „saulės zuikučius“; * susipažįsta su medžiagomis, išsiaiškina, kad jos būna kietos (mediena, popierius, stiklas, plastikas), skystos (vanduo) ir dujinės (oras), tyrinėja jų savybes; * eksperimentuoja ir tyrinėja medžiagų tirpumą (cukrus ištirpsta, o smėlis – ne), susimaišymą (pienas su vandeniu susimaišo, o aliejus – ne).
	Siekiamybė. Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 16.4 3 žingsnis. https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/Ikimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf#page=11	Siekiamybė. Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 16.4 6 žingsnis. https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/Ikimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf#page=11
	Ugdymo(si) kontekstai, pedagogo vaidmuo ir ugdymo strategijos, ugdymo(si) būdai Vyrauja tyrinėjimo ir gilaus mokymosi kontekstas. Vaikai įtraukiami į aplinkos (augalų, gyvūnų, gamtos reiškinių, paros ciklo, metų laikų ir kt.) tyrinėjimus. Skatinami atrasti, išbandyti įvairius pažinimo ir mokymo(si) būdus. Patys spėlioja, ieško atsakymų į kylančius klausimus, tyrinėjimais grindžia savo sprendimus. Atsakymų į klausimus paieška vyksta spontaniškai, naudojant sukurtame kontekste esančias tyrinėjimo priemones ir medžiagas. Vaikų veikimui tikslingai išnaudojamos lauko tyrinėjimo erdvės (daržos, sodas, gėlynai, vabzdžių viešbutis). Taip pat taikomi žaismės ir universalios dizaino mokymuisi kontekstai. Pedagogo vaidmuo ir ugdymo strategijos: mokytojas atliepia natūralų vaiko smalsumą, įtraukia į aplinkos tyrinėjimus. Kuria „provokacijas“, iššūkius, užduoda atvirus klausimus, kartu mokosi, ieško atsakymų, įtraukia vaikus į ilgalaikius stebėjimus. Ugdymo(si) būdai: patirtinė veikla-tyrinėjimai, bandymai, stebėjimai, eksperimentai, STEAM, praktinės užduotys, interaktyvios veiklos, edukacinių filmukų žiūrėjimas/aptarimas, išvykos, diskusijos, vaikų turimos patirties reflektavimas.	
Pasiekimų sritis – MATEMATINIS MĄSTYMAS		
Ugdymosi sritis – TYRINĖJU IR PAŽĮSTU APLINKĄ		
	Ugdymo(si) gairės, ūgties siekiamybė	
	1,5–3 m.	4–6 m.

Vertybinė nuostata. Nusiteikęs pažinti pasaulį jam suprantamais matematiniais būdais. Esminiai gebėjimai. Atranda skaičių ir figūrų pasaulį, plėtoja supratimą ir kalbą apie skaičiavimo ir matavimo būdus, jų taikymą aplinkai pažinti, problemoms spręsti, geba išreikšti pastebėjimus apie objektų kiekį, formą, dydį, sekas, vietą ir judėjimo kryptį.	★ Vaikas daiktus rūšiuoja pagal formą, spalvą, dydį, naudodamas rūšiavimo žaislus ir sensorines priemones; ★ žaisdamas ir tyrinėdamas pažįsta artimiausioje aplinkoje esančius daiktus, patiria, kad daiktai (žaislai, baldai, knygos, kamuoliai ir kt.) turi požymius (forma, dydis, spalva ir tekstūra), kad medžiagos, iš kurių pagaminti daiktai, yra skirtingos (lengvos – sunkios); ★ stebi ir yra įtraukiami į situacijas, kuriose minimi skaičiai, yra skaičiuojama (eilėraščiai, dainelės, judrieji žaidimai, išvykos, stalo žaidimai); ★ atranda, kad „vienetą“ galima susieti su vienu daiktu, natūraliai įgunda įvertinti daiktų rinkinio kiekį iki 5-ių, neskaičiuodami daiktų („matomi“ skaičiai); ★ natūraliai įsitraukia į žaismingą veiklą su daiktais, į kuriuos galima ką nors įpilti, įdėti, taip supranta, ką reiškia „pilnas“ ir „tuščias“; ★ daiktų ilgį (plotį, aukštį) palygina netiesiogiai, daiktus sugretindamas su matavimu	★ Pasirinktus daiktus laisvai rūšiuoja, skirsto į kategorijas: pagal dydį, formą, spalvą, tekstūrą, pradeda rūšiuoti pagal du požymius; ★ daiktus ir jų savybes mokosi suprasti ir pavadinti, kai jo tyrinėjimus lydi mokytojo komentarai, klausimai, grįžtamasis ryšys; ★ daiktus pažįsta juos stebėdamas, sugretindamas, palygindamas, grupuodamas, rikiuodamas nuo mažiausio iki didžiausio; ★ tyrinėja, kuo tos pačios rūšies daiktai skiriasi vieni nuo kitų (pavyzdžiui, kamuoliai skiriasi dydžiu, svoriu, spalva) ir nuo kitos rūšies daiktų (pavyzdžiui, kamuoliai forma skiriasi nuo knygų); ★ apžiūrinėdamas iš visų pusių, viršaus, apačios, liksdamas, uosdamas, vaikas atpažįsta daiktus pagal požymius: spalvą, tekstūrą (lygus, šiurkštus, švelnus), formą (apvalus, kamputas, pailgas), kvapą, ieško daikto pagal žodinį apibūdinimą; ★ mokytojui padedant, gretina realius daiktus ir jų atvaizdus iš skirtingos perspektyvos (iš šono, viršaus, apačios, šešėlio), pradeda suprasti jų vaizdavimą plokštumoje (pavyzdžiui, planas); ★ daiktų dydį tyrinėja, bandydamas apimti delnais, apglėbti, gretindamas su savo ūgiu; ★ pastebi daiktų seką eidamas į darželį, kur nors važiuodamas: kelio ženklas, šviesoforas, perėja ir pan.; ★ įsitraukia į skaičiavimo veiklas, kuriose skaičiuojama pridėdant po vieną pasitelkus daiktus, piešinius, rankų pirštus; ★ skaičiavimo užduotis vaikas atlieka jas suvaidindamas, nupiešdamas, parodydamas gestais, manipuliudamas daiktais; ★ įsitraukia į mokytojo inicijuotus žaidimus, kuriuose skaičiuojama į priekį ir atgal (iki 12-os), pradedama skaičiuoti nuo bet kurio skaičiaus (iki 10-ies); ★ naudodamasis objektais, piešiniais, kurdamas istorijas, vaikas pradeda suprasti, ką reiškia skaičius sudėti ir atimti. Iš pradžių mokosi sujungti ir išskaidyti kiekį 5-ių objektų grupėje, vėliau iki 10-ies ir 12-os; ★ dalyvaudamas žaismingose neformaliose, kūrybinėse veiklose, mokosi objektų kiekį grupėje (-ėse) apibūdinti kaip pakankamą / per didelį / per mažą tikslui
--	---	--

	susijusiomis sąvokomis: „ilgas“ arba „trumpas“, „aukštas“ arba „žemas“; ★ daiktų mases palygina daiktus kilnodami, spėja, kuriame inde telpa daugiau vandens, o spėjimą patikrina vandenį perpildami iš vieno indo į kitą; ★ natūraliai įsitraukia į aplinkoje esančių daiktų ir objektų tyrinėjimą. Kalbinami suaugusiojo, ima reaguoti į tokią daiktų savybę kaip forma, spalva vis geriau suprasdami, kai apie daiktą sakoma: „toks pat“, „panašus“, „skiriasi“, „kitoks“; ★ manipuliuoja figūromis ir objektais erdvėje: apverčia, pasuka, pastumia, sudeda dviejų elementų sekas; ★ nuolat dalyvaudamas įvairiuose judriuose žaidimuose ir veiklose, kuriose laikomasi nurodymų dėl judėjimo krypties ar buvimo vietos, vaikas įgyja vis daugiau patirties pasirinktu būdu (gestais, kalba, piešiniais ar vadovaudamiesi instrukcijomis) duoti nurodymus dėl objekto judėjimo krypties (į priekį, atgal)	pasiekti ar užduočiai atlikti (pavyzdžiui, dalintis sausainiais, sudaryti komandas); ★ savo aplinkoje įsitraukia į skaičiavimo uždavinių sprendimą (pavyzdžiui, kiek yra iš viso, kiek trūksta); ★ veikdamas mokytojo tikslingai sukurtuose kontekstuose, vaikas mokosi samprotauti, kūrybiškai taiko įgytą skaičiavimo patirtį sprenddami problemas, pradeda vartoti žodžius, kuriais nusakomi matematiniai procesai (pavyzdžiui: „Manau, kad...“; Tai tiesa (netiesa), nes...“; „Tai man primena...“; Galėčiau padaryti dar ir taip...“ ir pan.); ★ įsitraukia į suaugusiųjų inicijuotas veiklas, skatinančias tyrinėti, kaip galima palyginti daiktų ilgį (plotį, aukštį) arba tūrį, kai daiktų sugretinti neįmanoma; ★ naudoja smulkesnius daiktus kaip matavimo priemonę didesniems daiktų dydžiams įvertinti; ★ naudoja trečią daiktą kaip tarpininką dydžiams palyginti; ★ dalinasi pastebėjimais apie ilgio, masės, tūrio (talpos) matavimais. Naudoja matematinį žodyną (ilgesnis – trumpesnis, aukštesnis – žemesnis, storesnis – plonesnis, toliausiai – arčiausiai, lengvesnis – sunkesnis, talpesnis – mažiau talpus); ★ tyrinėdamas aplinką, drauge su mokytoju ir kitais vaikais atranda, kiek daug erdvinės informacijos yra aplink: panašumo, elementų išdėstymo, atsikartojimo, formos bendrumo; ★ stebėdamas, pažindamas, spontaniškai ar tikslingai tyrinėdamas pateiktus, atrastus ar pastebėtus matematinius objektus, atpažįsta dvimates figūras (skritulį, kvadratą, stačiakampį, trikampį), trimates figūras (kubą, rutulį), mokosi apibūdinti ir palyginti jų pagrindinius elementus, grupuoti (pagal vieną požymį), komponuoti, konstruoti skirtingų dydžių figūrų (objektų) sekas; ★ eksperimentuoja su veidrodiniais paviršiais, taškiniais šviesos šaltiniais, stebi ir tyrinėja dvimačių ir trimačių geometrinių objektų atvaizdus; ★ eksperimentuodamas su figūromis (jas jungdamas, skaidydamas, dėliodamas, vartydamas, apšviesdamas), vaikas atranda, kad sudėtingesni objektai gali būti gaunami ir vaizduojami kaip paprastesnių, gerai pažįstamų objektų junginys;
--	---	--

	ir buvimo vietos (viduje, išorėje ir kt.) arba sekti kitų atitinkamus nurodymus.	✱ žaisdamas ir eksperimentuodamas vidaus ir lauko aplinkose įgyja patirties pasirinktu būdu (gestais, kalba, piešiniais ar vadovaudamasis instrukcijomis) duoti nurodymus dėl objekto judėjimo krypties (į kairę, į dešinę, į priekį, atgal) ir buvimo vietos (viduje, išorėje ir kt.); ✱ mokytojo padedamas susipažįsta su sekos modeliu, bando nukopijuoti, pratęsti seką, rasti jos trūkstamą narį, sukurti kitą to paties modelio sekos pavyzdį; ✱ sekų modeliavimo gebėjimus ugdo formaliose ir neformaliose veiklose piešdamas, dëliodamas įvairius objektus, ritmiškai dainuodamas ar judėdamas, nagrinėdamas raštus ar kurdamas ornamentus; ✱ nuolat dalinantis savo idėjomis su suaugusiuoju, kitais vaikais, vaiko kalboje atsiranda vis daugiau pagrindinio matematinio žodyno elementų.
	Siekiamybė. Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 17.4 3 žingsnis. https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/Ikimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf#page=12	Siekiamybė. Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 17.4 6 žingsnis. https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/Ikimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf#page=13
	Ugdymo(si) kontekstai, pedagogo vaidmuo ir ugdymo strategijos, ugdymo(si) būdai Vyrauja tyrinėjimo ir gilaus mokymosi kontekstas. Vaikas įtraukiamas į aplinkos tyrinėjimus. Skatinamas atrasti, išbandyti įvairius pažinimo ir mokymo(si) būdus. Pats spėlioja, ieško atsakymų į kylančius klausimus, tyrinėjimais grindžia savo sprendimus. Mokytojo vaidmuo ir ugdymo strategijos: mokytojas kuria ugdymo(si) aplinką, pažadinančią vaiko smalsumą, kviečiančią tyrinėti ir atrasti. Sudaro sąlygas vaikui tyrinėti įvairias būdais. Skatina vaiką reflektuoti savo atliktą veiklą ir jos rezultatą. Ugdymo(si) būdai: patirtinė veikla – tyrinėjimai, eksperimentai, veikimas su priemonėmis, diskusijos, įgytos patirties reflektavimas.	
	Pasiekimų sritis – SKAITMENINIS SUMANUMAS	
	Ugdymosi sritis – TYRINĖJU IR PAŽŪSTU APLINKĄ	
	Ugdymo(si) gairės, ūgties siekiamybė	

	1,5–3 m.	4–6 m.
Vertybinė nuostata. Nusiteikęs pažinti, išbandyti ir saugiai naudoti aplinkoje esančias skaitmenines technologijas. Esminiai gebėjimai. Geba pažinti ir naudoti lengvai valdomas skaitmenines priemones, kurti elementarų skaitmeninį turinį, sudaryti kelių vienas po kito einančių veiksmų programas.	* Vaikas žaisdamas, tyrinėdamas aplinką, domisi grupėje esančiais įvairiais jų amžių atitinkančiais išmaniaisiais daiktais be ekranų (žaislais, robotukais, rašikliais ir kt.); * Žaisdami atlieka dviejų nesudėtingų, suprantamų veiksmų sekas (paimti kamuolį ir paduoti draugui, linguoti ir ploti, dėti kaladėles); * sužino ir mokosi skaitmeninių priemonių saugaus naudojimo taisyklių.	* Naudojasi amžių atitinkančiomis skaitmeninėmis technologijomis ir skaitmeniniu turiniu (vaizdo įrašais, žaidimais, garsinėmis knygelėmis, ugdomosiomis programėlėmis ir kt.) žaisdamas ir pažindamas aplinką; * atranda nesudėtingo skaitmeninio turinio kūrimo galimybes (piešimas, fotografavimas, garso ir vaizdo įrašas); * apie objektus ir reiškinius, kurių neįmanoma tiesiogiai matyti, paliesti, išgirsti, vaikas, mokytojų padedamas, gauna informaciją naudodamasis išmaniaisiais įrenginiais, realiu laiku jungdamasis prie nuotolinių įrenginių (pavyzdžiui, prie paukščio lizdo esančios stebėjimo kameros ar kt.) ir informacinių svetainių (pavyzdžiui, susirasti gyvūnų, augalų vaizdus, išbandyti virtualius turus ir kt.); * žaisdamas, konstruodamas bando sudėlioti veiksmų sekas, kurias atlieka skaitmeniniai objektai (robotukai, valdikliai ir pan.); * nurodo, kuo skiriasi rezultatai, kai komandas atlieka žmogus ir robotas. Stebėdamas ir nagrinėdamas įvairių veiklų atlikimo veiksmus, pastebi jų pasikartojimą; * su žaidybėmis programavimo aplinkomis susipažįsta programuodamas paprasčiausias animacijas, žaidimus, dėliodamas komandų blokų sekas ir jas vykdydamas; * skaitmeninių priemonių saugaus ir atsakingo naudojimo, virtualaus bendravimo taisyklės sužino ir mokosi taikyti jas aptardamas su suaugusiuoju (mokytoju, tėvais (globėjais)), nagrinėdamas įvairias situacijas ir pavyzdžius.
	Siekiamybė. Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 18.4 3 žingsnis. https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/Ikimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf#page=14	Siekiamybė. Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 18.4 6 žingsnis. https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/Ikimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf#page=14

Ugdymo(si) kontekstai, pedagogo vaidmuo ir ugdymo strategijos, ugdymo(si) būdai

Vyrauja tyrinėjimo ir gilaus mokymosi, realių ir virtualių aplinkų kontekstai. Ugdymo(si) veiklose skatinama suprasti pažintinio pobūdžio informaciją, ją interpretuoti ir išreikšti įvairiomis formomis (piešiniu, gestais, daiktais, žodžiais, schema, diagrama, simboliais) ir priemonėmis (fizinėmis ir skaitmeninėmis), pažadinančius prigimtinį vaikų smalsumą gyvosios gamtos objektams, įdomiems, nematytiems daiktams, robotukams, sekant paskui vaikų domėjimąsi aplinkiniais objektais ir nepasiekiamais (dangaus kūnai, kitų žemynų, praeityje išnykę gyvūnai), plika akimi nematoma objektais ir reiškiniiais, kuriuos galima pamatyti per skaitmeninį mikroskopą arba tyrinėti papildytosios (virtualiosios) realybės programėlėmis, atsižvelgiant į vaikų interesus ir poreikius.

Mokytojo vaidmuo ir ugdymo strategijos: mokytojas parenka aktualias, prasmingas, vaikų amžiui pritaikytas skaitmeninių technologijų priemones – robotukus, išmanius žaislus, skaitmeninius žaidimus ir kitas programėles. Mokytojas palaiko vaikų bandymus savo veiksmus ir sprendimus paaiškinti, rasti būdų ir argumentų pagrindžiant, kad kažkas yra tiesa arba netiesa, lanksčiai taikyti įgytą patirtį naujuose kontekstuose. Mokytojas skatina vaikus reflektuoti savo atliktą veiklą ir jos rezultata, pastangas, gebėjimus ir elgesį, dėl kurių jiems vis geriau sekasi atlikti užduotis.

Ugdymo(si) būdai: manipuliavimas daiktais, daiktų tyrinėjimas, žaidimai su informacinių technologijų priemonėmis, informacinių technologijų priemonių naudojimas informacijos paieškai.

Pasiekimų sritis – KALBŲ SUPRATIMAS

Ugdymosi sritis – AŠ KALBŲ PASAULYJE

Ugdymosi sritis – TYRINĖJU IR PAŽĖSTU APLINKĄ

Vertybinė nuostata. Domisi žodiniiais ir nežodiniiais komunikavimo būdais, yra nusiteikęs išklausti ir suprasti kitą.	Ugdymo(si) gairės, ūgties siekiamybė	
	1,5–3 m.	4–6 m.
	★ Mokosi sutelkti dėmesį ir klausytis, žaidžia suaugusiojo inicijuojamus garsų žaidimus, klausosi įvairių aplinkos garsų, ritmų, eilėraščių, dainelių gimtąja ir kitomis kalbomis, atlikdamas įdomias, aktualias, bet neilgai truncančias veiklas; ★ klausosi mokytojo ir kitų vaikų įvairiose komunikacinėse situacijose; ★ mokosi išklausti, kalba paeiliui, dalyvauja dialoge, mokytojui sukuriant klausymosi aplinkų įvairovę (ryto rate, dviese su mokytoju, bendraujant su kitais vaikais);	★ Aktyviai įsitraukdamas į bendravimą su mokytoju ir kitais vaikais veiktas, kalbos garsų žaidimus, eilėraščių, dainų, pasakojimų, pasakų gimtąja ir kitomis kalbomis klausymąsi, plėtoja kalbos supratimą, „atranda“ žodžių prasmes, ugdosi trumpalaikę ir ilgalaikę atmintį, kalbinę vaizduotę, skatinančią mintis išreikšti žodžiais; ★ klausosi gyvai pasakojamų ir įrašytų (televizijos, radijo, kompaktinėse plokštelėse, internete) įvairaus stiliaus ir turinio tekstų (grožinių, publicistinių, enciklopedinių, informacinių) apie aplinką, įvykius, reiškinius, taip pat savo ir kitų vaikų kalbos įrašų; ★ nepertraukiamai klausosi draugų ir suaugusiųjų kalbos, reaguoja į kalbančiųjų intencijas, supranta kita kalba kalbančių vaikų norus, pasiūlymus;

Esminiai gebėjimai. Klausosi ir supranta kitų kalbėjimą, įvairiomis formomis, būdais ir priemonėmis perteikiamas prasmės, amžių atitinkančius įvairaus pobūdžio tekstus.	* žodine arba nežodine išraiška (gestais, mimika, veiksmiais) reaguoja išgirdęs mokytojo kreipimąsi; * dalyvauja mokytojo, savo, draugų inicijuojamuose vaidmenų žaidimuose, žaidimuose su žaislais ir įvairiomis priemonėmis bei kitose žaismės situacijose; * supranta ir įvardija savo ir artimųjų vardus, artimiausios aplinkos daiktų, reiškinių ir veiksmų pavadinimus; * klausosi skaitomus nesudėtingus trumpus tekstus, pasakojamas istorijas; * suvokia su dienvakare susijusius paaiškinimus; * stebėdamas mokytojo reakcijas – veido motoriką, kūno judesius, balso toną, intonaciją, pradeda naudoti šias nežodinės kalbos priemones komunikuodamas su kitais suaugusiais ir bendraamžiais; * pasitelkdamas įvairius ženklus ir gestus, simbolinę formą išreiškia mintį, parodo mąstymo būdą mokytojo inicijuojamose mąstyti skatinančiose veiklose; * reaguoja į objekto judėjimą ir į paprasčiausius suaugusiojo žodžius, vartojamus objekto judėjimui ir vietai apibūdinti; * įsitraukia į vaizdinių, garsinių, žodinių, judesio, pojūčių, skirtingų kategorijų objektų sekų AB (BA) kopijavimo, pratęsimo, atkartojimo, atpažinimo veiklas.	* kalbos supratimą plėtoja gaudamas informaciją ir kitais pojūčiais: vaizdu, lytėjimu, uosle, ragaudamas; * dalyvauja grupinėse veiklose, kuriose aktyviai bendrauja, žaisdamas žaidimus (jei reikia, palaikomus mokytojo), kuriuose plėtojami kasdienio gyvenimo arba netikėti fantazijos pasaulio siužetai; * klausosi amžių atitinkančių ir šiek tiek sudėtingesnių įvairaus stiliaus tekstų, netiesiogiai perduodamų žinučių (laiškų, raštelių); * sieja skaitomą tekstą su vaizdine informacija ir numanomu kontekstu; * atpažįsta gestus, mimikas ir į jas reaguoja žodine arba nežodine raiška, demonstruodamas augantį kritinį mąstymą apie tai, ką mato ir girdi; * mokytojo inicijuojamas, įsitraukia į alternatyviąją komunikaciją (pavyzdžiui, veiklas, kuriose naudojami bendravimo paveikslėliai); * kūrybiškai naudojami gestais reikšdamas emocijas ir poreikius, bendradarbiaudamas; * žaisdamas ir eksperimentuodamas vidaus ir lauko aplinkose, įgyja vis daugiau patirties pasirinktu būdu (gestais, kalba ar piešiniais, vadovaudamasi instrukcijomis) duoti nurodymus apie objekto judėjimo kryptį (į kairę, į dešinę, į priekį, atgal) ir buvimo vietą (viduje, išorėje ir kt.) arba sekti kitų atitinkamus nurodymus; * drauge su mokytoju atranda modeliavimo idėją palaipsniui susipažindamas su sekų AB, BA, ABC, AAB, ABB, ARBA modeliais (raidėmis pažymima grupė elementų, kurie nuosekliai pasikartoja sekoje); * mokytojo padedamas, su kiekvienu sekos modeliu susipažįsta nuosekliai, mokosi jį atpažinti, nukopijuoti, pratęsti seką, rasti jos trūkstamą narį, sukurti kitą to paties modelio sekos pavyzdį; * sekų modeliavimo gebėjimus vaikas ugdosi piešdamas, dëliodamas įvairius objektus, ritmiškai dainuodamas ar judėdamas, nagrinėdamas raštus ar kurdamas ornamentus.
--	--	--

	Siekiamybė. Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 19.4. 3 žingsnis. https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/Ikimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf#page=15	Siekiamybė. Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 19.4. 6 žingsnis. https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/Ikimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf#page=16
Ugdymo(si) kontekstai, pedagogo vaidmuo ir ugdymo strategijos, ugdymo(si) būdai Vyrauja kalbų įvairovės kontekstas. Sudaromos palankios sąlygos skirtingiems vaikų komunikavimo būdams, įvairiai žodinei ir nežodinei (veido išraiškos, emocijų paveikslėliai, gestai, kūno kalba, dialogas garsu (-ais), piešiniu (-iais) raiškai, kalbų pažinimui. Taip pat taikomi tyrinėjimo ir gilaus mokymosi, universalaus dizaino mokymuisi kontekstai. Vaikai įtraukiami į aplinkos tyrinėjimus, skatinami įvardinti aplinką, reiškinius, atsako į kylančius klausimus. Mokytojo vaidmuo ir ugdymo strategijos: mokytojas modeliuoja ugdymo(si) aplinką, kuri žadina prigimtinių vaikų smalsumą, domėjimąsi ir emocinį įsitraukimą į bendravimo procesus, skaito vaikams, siūlo aktyvias veiklas ir kasdienės rutinos situacijas, kurios su vaiku aptariamos jų vyksmo metu. Ugdymo(si) būdai: aplinkos garsų, garso įrašų, gyvo kalbėjimo, skaitomo, pasakojamo teksto klausymas, kalbiniai žaidimai, diskusijos.		
Pasiekimų sritis – KALBINĖ RAIŠKA		
Ugdymosi sritis – AŠ KALBŲ PASAULYJE		
Vertybinė nuostata. Nusiteikęs kalbą ir kitomis komunikavimo priemonėmis bendrauti su kitais, išreikšti savo patirtį,	Ugdymo(si) gairės, ūgties siekiamybė	
	1,5–3 m.	4–6 m.
	* Kreipia dėmesį į aplinkoje esančias raides, žodžius, simbolius; * stebi rašančiuosius, domisi įvairiomis rašymo, vaizdinės informacijos pateikimo priemonėmis, galimybe palikti ženklus popieriuje, kitose priemonėse; * varto knygeles, rodo į paveikslėlius, tyrinėja kitą vaizdinę informaciją; * mėgdžiojimu, skiemenų ar žodžių pakartojimais, veiksmais, mimika ir	* Įsitraukia į veiklas, susijusias su simboliu ir rašytine raiška, kopijuoja ženklus ar nesudėtingus paveikslėlius pagal pavyzdį ar iš atminties; * kartu su mokytoju varto knygeles, žaidžia kortelių žaidimus; * pradeda suprasti perkeltines prasmes, stebėdamas ir tyrinėdamas artimiausioje aplinkoje pateikiamą jam aktualią rašytinę ir vizualinę informaciją, pavyzdžiui, kalbėdamas apie skaitomo teksto prasmes, spaudinių iliustracijas, nuotraukas, lauko erdvėse pastebimus ženklus, užrašus, skelbimus; * domisi ir supranta knygos ar kito informacijos šaltinio dalių pavadinimus, jų funkcijas (viršelis, titulinis lapas, autorius, pavadinimas ir kt.);

jausmus, mintis ir emocijas. Esminiai gebėjimai. Naudodamas žodines ir nežodines raiškos priemones, dalinasi savo patirtimi, jausmais, mintimis, įsitraukia į pokalbį ir jį plėtoja, pasakoja, atpasakoja ir kuria paprastas istorijas, kopijuoja aplinkoje matomus žodžius, parašo savo vardą.	pantomimika dalyvauja paprastuose žodiniuose žaidimuose; ★ suaugusiojo padedamas, kartoja girdėtus trumpus kūrinėlius, dalyvauja pokalbiuose, ★ kelių žodžių vientisiniais sakiniais kalba apie save, savo norus, poreikius, išgyvenimus, pasakoja apie tai, ką mato ir girdi, ★ vartoja paprastas mandagumo frazes, formuluodamas sakinius, taiko pagrindines gramatikos taisykles; ★ bendraudamas su kitais, koncentruojasi į save, kalba sau ir su savimi, neadresuodamas kalbos kitam; ★ plėtoja rašytinės raiškos gebėjimus mėgdžiodamas suaugusiuosius ir eksperimentuodamas: stebėdamas rašančiuosius ar piešiančiuosius, bandydamas imituoti, braukti, keverzoti, piešinėti, palikdamas ženklus smėlyje, popieriuje, vandenyje.	★ suvokia skirtingų žanrų leidinių skirtumus (laikraštis, kalendorius, knyga, žurnalas); ★ imituoja skaitymą, domisi abėcėlės raidėmis, pastebi žodžius, prasidedančius ta pačia raide; ★ vartoja paprastos konstrukcijos gramatiškai taisyklingus sakinius, taisyklingai taria daugumą gimtosios kalbos garsų, atpažįsta garsus žodyje, skiria gimtosios kalbos žodžius nuo išgirstų kitos kalbos žodžių; ★ kalba apie tai, ką jaučia, mato, girdi, nuolat plečia žodyną; ★ vartoja įvairias kalbos dalis, kalba taisyklingais vientisiniais ir sudėtiniais sakiniais, formuluoja klausiamuosius sakinius („Kada...“, „Kur...“, „Kaip...“), kuria naujus žodžius pagal įsisavintas žodžių darybos taisykles; ★ kalba sau, kitiems, klausinėja, užkalbina, prašo, pašaukia, nurodo kartais laikydamasis elementarių kalbinio etiketo normų; ★ žaisdamas išplėtotus siužetinius vaidmenų žaidimus, įsitraukia į dialogą, polilogą, išbando skirtingas kalbėjimo manieras; ★ įsitraukęs į žaismės situacijas bando juokauti, kalba „ateivių“ kalbomis, „užsienio“ kalbomis; ★ iš akmenėlių, gilių, kaštonų dėlioja simbolius ir raides; ★ pagaliuku rašo ant smėlio, kreidelėmis – ant asfalto; ★ rengia simbolių, piešinių, ženklų „laiškus“ gamtos gyvūnams; ★ kuria knygeles; ★ kūno kalba vaizduoja raides, žodžius, kuria istorijas apie raides ar garsus; ★ stato ir konstruoja simbolius, raides; ★ suaugusiojo pamokytas, piešiniuose, po darbėliais rašo atskiras raides, savo vardą, paprastus žodelius; ★ rašytinės raiškos gebėjimus ugdo siūlydamas raides skaitmeniniuose įrenginiuose, siedamas jas su ranka užrašytomis bei spausdintomis raidėmis, rašydamas spausdintines raides ar skaitmenis ranka ir kompiuteriu.
---	--	---

	Siekiamybė. Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 20.4. 3 žingsnis. https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/Ikimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf#page=17	Siekiamybė. Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 20.4. 6 žingsnis. https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/Ikimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf#page=18
Ugdymo(si) kontekstai, pedagogo vaidmuo ir ugdymo strategijos, ugdymo(si) būdai Vyrauja kalbų įvairovės kontekstas. Sudaromos palankios sąlygos skirtingiems vaikų komunikavimo būdams, įvairiai žodinei ir nežodinei raiškai, kalbų pažinimui, kasdienėms komunikacinėms situacijoms rasti. Vidaus aplinkose įrengiamos bibliotekėlės, ramybės erdvės, kuriose yra įprastų ir įgarsintų knygų. Taip pat taikomi universalus dizaino mokymuisi kontekstas, žaismės kontekstai. Kuriama ugdymo(si) aplinka, leidžianti vaikams išreikšti savo emocijas ir mintis yra įkvepianti, saugi ir palaikanti. Mokytojo vaidmuo ir ugdymo strategijos: mokytojas palaiko vaikų kalbėjimą, kalbina vaikus užduodamas atvirus klausimus, inicijuoja pokalbius, stengiasi suprasti, dėmesingai bendrauti, įsilieti į pokalbį, papildyti, pratęsti vaikų mintis, išklausti, kontroliuoti kalbėjimo tempą. Gyvai pasakoja istorijas, sieja jas su vaizdine informacija. Pasakojimus pasitirpina nežodine raiška – kūno kalba, veido išraiška, gestai, balso tonu bei tokiais jutiminiais pojūčiais, kaip lytėjimas, ragavimas, uostymas. Kartu su vaikais aptaria dienos įvykius, rutinines veiklas. Ugdymo(si) aplinką turtina raidėmis, žodžiais, simboliais. Ugdymo(si) būdai: pasakojimų, istorijų, simbolių, raidžių kūrimas, pasakojimas, režisūriniai, siužetiniai vaidmeniniai, žodiniai žaidimai, knygelių vartymas, kūrimas, lėtas skaitymas, ženklų, simbolių kopijavimas, rašymas ir dėliojimas ant įvairių paviršių, garso įrašų klausymas, pokalbiai, pasakų, istorijų iliustravimas, rašymo praktikavimas tiek ranka, tiek kompiuteriu ir pan.		
Pasiekimų sritis – ESTETINIS SUVOKIMAS		
Ugdymosi sritis – KURIU IR IŠREIŠKIU		
Vertybinė nuostata.	Ugdymo(si) gairės, ūgties siekiamybė	
	1,5–3 m.	4–6 m.
	★ Mokytojo skatinamas, kuriant ir įvaldant įvairias žaidimo formas ir būdus, vaikas žaismingai reiškia savo emocines patirtis ir įspūdžius;	★ Mokytojo palaikomas vaikas atliepia, vertina ir reflektuoja meninę raišką, džiaugiasi savo ir kitų kūryba; ★ kuriant ir įvaldant įvairias žaidimo formas ir būdus, žaismingai reiškia savo emocines patirtis ir įspūdžius;

Domisi, gėrisi, grožisi gamtine ir kultūrine aplinka. Esminiai gebėjimai. Atpažįsta įvairius gamtinės ir kultūrinės aplinkos reiškinius, reaguoja į juos, jaučia, suvokia ir, remdamasis savo supratimu, aptaria estetinius jų ypatumus, dalinasi asmeninėmis estetinėmis patirtimis, džiaugiasi savo ir kitų kūryba.	★ per dainas, muzikinius žaidimus, ratelius ir kitokią muzikinę raišką įsitraukia į muziką, išlaiko ir plėtoja įgimtą domėjimąsi muzika; ★ patirdamas ir įvardydamas muzikos sąvokas (garsiai – tyliai; ilgas – trumpas; linksmas – liūdnas), ruošiasi suprasti, atlikti muziką ir mėgautis ja; ★ klausosi įvairių stilių muzikos, kad būtų formuojamas estetikos pojūtis; ★ stebi ir tyrinėja aplinkos objektus ir reiškinius, patraukiančius dėmesį savo vizualinėmis savybėmis; stebi ir reaguoja į mokytojo santykį su aplinkos objektais (susižavėjimą, grožėjimąsi); ★ drauge su suaugusiais dalyvauja improvizacinio pobūdžio teatralizuotuose renginiuose (tradicinėse šventėse, pasakų vaidinimuose su lėlėmis ir pan.); ★ mokytojo klausiamas, pasako kas patinka, nepatinka savo ir kitų kūryboje, džiaugiasi įsitraukęs į naujas raiškos formas. Siekiamybė. Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 21.4 3 žingsnis. https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/Ikimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf#page=18	★ per dainas, muzikinius žaidimus, ratelius ir kitokią muzikinę raišką vaikai susipažįsta su savo ir kitų tautų kultūros pavyzdžiais bei gilina estetinį suvokimą; ★ klausosi įvairių stilių, epochų ir kultūrų muzikos, kad būtų kuriama turtinga muzikinė aplinka ir dedamas pagrindas platesniems muzikiniams pasirinkimams, formuojamas estetikos pojūtis; ★ klausosi muzikos įrašų ir gyvos muzikos tiek darželyje, tiek už jo ribų, susipažįsta su muzikos klausymo ir dalyvavimo socialinėmis elgesio normomis; ★ susipažįsta su liaudies rateliais, įvairiais šokio žanrais, mėginti kurti choreografines kompozicijas, puoselėti judesių kultūrą, estetinį skonį ir pagarbą vienas kitam; ★ lankosi meno galerijose, parodose, muziejuose, žiūri kokybišką animaciją, kiną, patiriant įvairius vaizduojamojo meno stilius, žanrus, formas; ★ stebi, analizuoja, aptaria, grožisi savo, kitų vaikų ir profesionalių menininkų sukurtais kūriniais (grafikos ir tapybos darbai, fotografijos ir kt.); ★ pažįsta ir patiria teatro meno reiškinius darželyje ir už jo ribų stebėdamas ir dalyvaudamas teatro pastatymuose ikimokyklinio amžiaus vaikams: šokio, lėlių, dramos, operos ir kt., dalinasi ir reflektuoja savo patirtis; ★ papasakoja, kaip ir ką sukūrė pats ir kiti vaikai, kas patiko, nepatiko. Siekiamybė. Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 21.4 6 žingsnis. https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/Ikimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf#page=19
--	--	---

Ugdymo(si) kontekstai, pedagogo vaidmuo ir ugdymo strategijos, ugdymo(si) būdai

Vyrauja kūrybinių dialogų kontekstas. Kuriama vaizduotė, smalsumą, nuostabą kelianti aplinka, akcentuojanti patį kūrybos procesą. Vaikai išgyvena netikėtumą, kūrybos džiaugsmą ir pasididžiavimą įveikus kūrybinius iššūkius.

Mokytojo vaidmuo ir ugdymo strategijos: mokytojas palaiko vaikų kūrybos procesą, sudaro sąlygas vaikui laisvai, spontaniškai veikti, reikštis, išsakyti savo nuomonę, grožėtis, stebėti, klausytis ir pan. Siekiama sukurti aplinkas, kurios skatintų vaikų kūrybiškumą, saviraišką ir tyrinėjimo džiaugsmą. Kontekstai apima mokyklos vidaus ir lauko aplinkas bei vietas už mokyklos ribų, kaip parkai, muziejai ir kiti kultūriniai bei gamtiniai objektai. Dėmesys sutelkiamas į vaikų iniciatyvą, kurią palaiko estetiškai patraukli ir veiklai atvira aplinka. Vaikai gali laisvai pasirinkti veiklą, medžiagas, priemones, veikimo vietas ir laiką, taip pat bendradarbiauti arba veikti individualiai. Žaidybinių situacijų kūrimas ir plėtojimas plečia vaiko pasaulėžiūrą ir norą smalsiai pažinti pasaulį.

Ugdymo(si) būdai: įvairios meninės veiklos, lankymasis parodose, muziejuose, spektakliuose.

Pasiekimų sritis – MENINĖ RAIŠKA

Ugdymosi sritis – KURIU IR IŠREIŠKIU

Ugdymo(si) gairės, ūgties siekiamybė		
	1,5–3 m.	4–6 m.
	✱ Vaikas intuityviai domisi aplinka, garsais, bando suprasti aplinkos ir savo muzikinio čiaušėjimo sąsajas; ✱ mėgdžiodamas aplinkos garsus, sutelkia dėmesį į aplinką, pradeda suvokti struktūrą, atkartoja toninius ir ritminius darinius, skandavimą derina su judėjimu; ✱ susitelkia į savo dainavimą, skandavimą, jį derina su ir judesiais; ✱ mokytojo sukurtoje muzikinėje aplinkoje mėgdžioja suaugusiuosius: jų judesius, vokalinę ir artikuliacinę raišką; ✱ žaisdamas muzikinius žaidimus geriau susitelkia, įsitraukia į muziką, išlaiko ir plėtoja įgimtą domėjimąsi muzika;	✱ Mėgdžiodamas aplinkos garsus, sutelkia dėmesį į aplinką; ✱ atkartoja toninius ir ritminius darinius, pradeda suprasti dainavimo ir kvėpavimo svarbą, skandavimą derina su judėjimu; ✱ mokosi atskirti, ar garsai, dariniai ir melodijos yra panašios, ar skirtingos; ✱ atpažįsta anksčiau girdėtas melodijas, suvokia tonacijos centrą; ✱ vis geriau imituoja pažįstamą melodiją, gerina kvėpavimo įgūdžius, plečia vokalinį diapazoną, spontaniškai dainuoja dainas, kuriose juntamas metras, pasikartojantys ritmo dariniai ir tonacija; ✱ atpažįsta tylą kaip svarbų muzikos elementą; ✱ groja nustatytu pulsu, instrumentais pakartoja trumpus ritmo darinius; ✱ klausosi muzikos įrašų ir gyvos muzikos tiek mokykloje, tiek už jos ribų; ✱ šokdamas šokius susipažįsta su įvairiomis kultūromis, jas patiria, taip pat atranda skirtingus mokymosi būdus; ✱ šokdamas tyrinėja, fantazuoja, eksperimentuoja su garsais, balsais, judesiais, fizinėmis medžiagomis ir siužetais, generuoja naujas idėjas;

Vertybinių nuostata.
Domisi menų kalbomis, jaučia meninės raiškos džiaugsmą.

Esminiai gebėjimai.
Pagal savo išgales tyrinėja menų kalbas, spontaniškai ir tiksliai išreiškia

emocijas, įspūdžius, mintis, idėjas jau įvaldytomis meninės raiškos priemonėmis, atpažįsta savo meninius pomėgius, vartoja paprasčiausias jam žinomas ir suprantamas menines sąvokas savo patirčiai išreikšti.	✱ pratinasi ploti, trepsėti, siūbuoti ar skanduoti savarankiškai; ✱ lavina motoriką ir raumenų kontrolę, kai reikia sugriebti, kratyti, mušti, trinti ir t. t. ✱ plėtoja rašytinės raiškos gebėjimus mėgdžiodamas suaugusiuosius ir eksperimentuodamas; ✱ stebėdamas rašančiuosius ar piešančiuosius, bando imituoti, braukyti, keverzoti, piešinėti, palikti ženklus smėlyje, popieriuje, vandenyje; ✱ išbando mokytojo pasiūlytas vizualinės raiškos priemones: liečia, judina, brauko, spaudo, teplioja dažais, pirštukais, pastebi pėdsaką, spalvą, liniją, dėmę, pajaučia tekstūrą, skirtingų faktūrų medžiagiškumo paviršius; ✱ pradeda suprasti rankos judesių ir piešimo priemonės paliekamo pėdsako ryšį; ✱ žaisdamas su skirtingų dvimačių ir trimačių formų objektais, įvairiomis figūromis, čiupinėdamas, minkydamas, stebi juos realioje ir virtualioje erdvėje, atranda erdvinį pasaulį ir erdvinės raiškos galimybes; ✱ kartu su suaugusiaisiais dalyvauja improvizacinio pobūdžio teatralizuotuose renginiuose (tradicinėse šventėse, pasakų vaidinimuose su lėlėmis ir pan.)	✱ per aplinkos stebėjimą ir tyrinėjimą (analizuojant, lyginant, kategorizuojant) ima suprasti aplinkos daiktų ir objektų formas, spalvas, dydžius, kontūrus, ant jų krintančią šviesą, šešėlius ir kt.; ✱ per mokytojo inicijuojamas kūrybines veiklas išbando ir tyrinėja įvairias grafinės ir spalvinės raiškos priemones ir medžiagas; ✱ piešdamas ir kurdamas su įvairiomis priemonėmis ir piešimo įrankiais, plėtoja savo grafinę ir spalvinę raišką; ✱ įsitraukia į įvairias mokytojo siūlomas veiklas, susijusias su galimybe piešti ir rašyti, kurti, atrasti, išbandyti; ✱ įsitraukia į veiklas, susijusias su simboline ir rašytine raiška, kopijuoja ženklus ar nesudėtingus paveikslėlius pagal pavyzdį ar iš atminties; ✱ individualiai ir drauge su kitais džiaugsmingai tyrinėja spalvinės ir grafinės raiškos galimybes eksperimentuodamas su dažais, juos maišydamas, žaisdamas linijomis, dėmėmis; ✱ modeliuoja ir komponuoja dvimates ir trimates figūras veikdamas su įvairiomis medžiagomis: lipdydamas skirtingų formų objektus, konstruodamas erdvinius objektus iš skirtingų medžiagų; ✱ atlikdamas simbolinius vaidmenis naudoja išraiškingus kūno judesius, veido mimiką, balso intonacijas, giliai išgyvena kuriamas situacijas ir kartu mokosi tiksliau, aiškiau, autentiškai, kūrybiškai perteikti savo išgyvenimus kitiems vaikams ir artimiems suaugusiesiems; ✱ per improvizacinio pobūdžio vaidybą vaikai kartu su bendraamžiais ir suaugusiaisiais tyrinėja temas, kylančias iš jo patirčių, vaizduotės, įkvėptas skaitomų literatūros, muzikos, teatro ar dailės kūrinių; ✱ pažįsta ir patiria teatro meno reiškinius darželyje ir už jo ribų stebėdamas ir dalyvaudamas teatro pastatymuose ikimokyklinio amžiaus vaikams: šokio, lėlių, dramos, operos ir kt.; ✱ su suaugusiaisiais dalyvauja improvizacinio pobūdžio teatralizuotuose renginiuose (tradicinėse šventėse, pasakų vaidinimuose su lėlėmis ir pan.).
---	--	---

	Siekiamybė. Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 22.4.1. 3 žingsnis, 22.4.2. 3 žingsnis, 22.4.3. 3 žingsnis, 22.4.4. 3 žingsnis. https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/Ikimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf#page=18	Siekiamybė. Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 22.4.1. 6 žingsnis, 22.4.2. 6 žingsnis, 22.4.3. 6 žingsnis, 22.4.4. 6 žingsnis. https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/Ikimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf#page=20
Ugdymo(si) kontekstai, pedagogo vaidmuo ir ugdymo strategijos, ugdymo(si) būdai Vyrauja kūrybinių dialogų kontekstas. Kuriama vaizduotė, smalsumą, nuostabą kelianti aplinka, akcentuojanti patį kūrybos procesą, o ne rezultatą. Vaikai patiria kūrybos laisvę, išgyvena kūrybos džiaugsmą. Pabrėžiama aplinkų estetika ir įvairovė. Vaikams sudaromos galimybės pasirinkti kūrybinės raiškos priemones, improvizuoti, kurti, perkurti. Mokytojo vaidmuo ir ugdymo strategijos: mokytojas kūrėjas, sudarantis sąlygas vaikui laisvai, spontaniškai veikti, kurti. Ugdymo(si) būdai: dainelės, skandutės, dainavimas be teksto, kvėpavimo pratimai, garsų tyrinėjimai, muzikavimas kūno perkusija, instrumentais, muzikos klausymas aktyviai dalyvaujant, įvairių stilių muzikos klausymas, laisvas judėjimas, judėjimas pagal struktūruotą judesių seką, skirtingi šokimo būdai, menų integracija. Vizualinės raiškos priemonių tyrinėjimas, eksperimentavimas, išvykos į meno objektus, kūrimas išbandant skirtingas meno technikas. Vaidmenų kūrimas, improvizacija, dalyvavimas įvairaus žanro spektakliuose.		
Pasiekimų sritis – KŪRYBIŠKUMAS		
Ugdymosi sritis – KURIU IR IŠREIŠKIU		
Vertybinė nuostata. Nusiteikęs drąsiai kurti ir autentiškai išreikšti save, noriai tyrinėti naujas idėjas.	Ugdymo(si) gairės, ūgties siekiamybė	
	1,5–3 m.	4–6 m.
	★ Vaikas spontaniškai tyrinėja, eksperimentuoja, išbando kūrybines medžiagas, priemones ir įvairias veiklos formas; ★ mokytojo paskatintas žaislingai reiškia savo emocijas patirtis ir įspūdžius kuriant ir įvaldant įvairias žaidimo formas ir būdus; ★ dalyvaudamas žaidimuose pažįsta savo kūno ribas ir galimybes, veido, balso išraiškingumą ir	★ Generuoja idėjas, kuria – žaidžia, imituoja, improvizuoja, komponuoja, aranžuoja, modeliuoja, pritaiko, interpretuoja, reflektuoja; atlieka tai, ką pats sukuria ir tai, ką išmoksta iš kitų; ★ žaidžia siužetinius žaidimus, pats tikslingai kuria žaidimo erdves; ★ spontaniškai dainuoja dainas, kuriose juntamas metras, pasikartojantys ritmo dariniai ir tonacija; ★ groja nustatytu pulsu, instrumentais pakartoja trumpus ritmo darinius;

Esminiai gebėjimai. Pasitelkia patirtį ir vaizduotę, tyrinėja savo ir kitų idėjas, randa būdų ir priemonių parodyti originalumą ir išradingumą įgyvendindamas kūrybinius sumanymus, aptaria tai su kitais.	inicijuoja bei palaiko žaismingas socialines sąveikas; * žaidžia su tikslingai atrinktais žaislais (lėlėmis, mašinytėmis, gyvūnėliais, indeliais ir kt.), pasirenka arba pats susikuria erdves savo žaidimams; * žaidimuose kuria pažįstamas kasdienės socialines situacijas, siekdamas tiksliai atlikti pasirinkto vaidmens funkcijas; * intuityviai domisi aplinka, garsais, bando suprasti aplinkos ir savo muzikinio čiauškėjimo sąsajas; * žaidžia muzikinius žaidimus, susitelkia į muziką; * savarankiškai ploja, trepsi, siūbuoja ar skanduoja; * žaidžia su erdvinei vizualinei raiškai skirtomis priemonėmis ir medžiagomis, pats jas pasirenka; * spontaniškai tyrinėja mokytojo pasiūlytas vizualinės raiškos priemones: jas liečia, judina, brauko, spaudo, tepioja dažais, pirštukais, pastebi pėdsaką, spalvą, liniją, dėmę, pajaučia tekstūrą, skirtingų faktūrų medžiagiškumo paviršius; * tyrinėja savo keverzones ir terliones, bando apie jas pasakoti, kai suaugusieji palankiai reaguoja, drąsina ir komentuoja vaikų piešinius; * išbando skirtingas teatrinės raiškos priemones, pasitelkia savo kūno judesius, muzikavimą, spontanišką dainavimą. Siekiamybė. Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 23.4 3 žingsnis.	* klausosi muzikos mokytojų taikant įvairius aktyvaus dalyvavimo metodus: piešdamas, judėdamas su priemonėmis ir be jų, pritardamas instrumentais ar kūno perkusija; * šokdamas tyrinėja, fantazuoja, eksperimentuoja su garsais, balsais, judesiais, fizinėmis medžiagomis ir siužetais, generuoja idėjas tolesniam kūrybos etapui; * išbando ir tyrinėja įvairias grafinės ir spalvinės raiškos priemones ir medžiagas; * išbando įvairias grafikos technikas (monotipija, lino raižinys, grotazas, koliažas), eksperimentuoja su mišriomis technikomis; * eksperimentuoja su dažais, juos maišydamas, žaisdamas linijomis, dėmėmis; * renkasi priemones, įrankius bei technikas grafinei ir spalvinei raiškai, siekia savitai ir detalai išbaigti savo kūrybinius darbus; * modeliuoja ir komponuoja dvimates ir trimates figūras veikdamas su įvairiomis medžiagomis: lipdydamas skirtingų formų objektus, konstruodamas erdvinius objektus iš skirtingų medžiagų; * lankosi meno parodose, muziejuose, kine, patiria įvairius vaizduojamojo meno stilius, žanrus, formas; * išbando skirtingas teatrinės raiškos priemones, pasitelkia savo kūno judesius, muzikavimą, spontanišką dainavimą bei kuria improvizacinius teatro vaidinimus sau ir draugams; * naudoja išraiškingus kūno judesius, veido mimiką, balso intonacijas, giliai išgyvena kuriamas situacijas; * dalinasi ir reflektuoja savo patirtis. Siekiamybė. Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 23.4 6 žingsnis.
--	---	---

	https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/lkimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf#page=24	https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/lkimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf#page=24
Ugdymo(si) kontekstai, pedagogo vaidmuo ir ugdymo strategijos, ugdymo(si) būdai Kūrybinių dialogų kontekstas. Kuriama vaizduotė, smalsumą, nuostabą kelianti aplinka, akcentuojanti patį kūrybos procesą, o ne rezultatą. Vaikai patiria kūrybos laisvę, išgyvena kūrybos džiaugsmą. Pabrėžiama aplinkų estetika ir įvairovė. Vaikams sudaromos galimybės pasirinkti kūrybinės raiškos priemones, improvizuoti, kurti, perkurti. Mokytojo vaidmuo ir ugdymo strategijos: mokytojas kūrėjas, sudarantis sąlygas vaikui laisvai, spontaniškai veikti, kurti. Ugdymo(si) būdai: muzika: dainelės, skanduočės, dainavimas be teksto, kvėpavimo pratimai, garsų tyrinėjimai, muzikavimas kūno perkusija, instrumentais, muzikos klausymas aktyviai dalyvaujant, įvairių stilių muzikos klausymas; judesys: laisvas judėjimas, judėjimas pagal struktūruotą judesių seką, skirtingi šokimo būdai, menų integracija; dailė: vizualinės raiškos priemonių tyrinėjimas, eksperimentavimas, išvykos į meno objektus, kūrimas išbandant skirtingas meno technikas; vaidyba: vaidmenų kūrimas, improvizacija, dalyvavimas įvairaus žanro spektakliuose.		
Pasiekimų sritis – TYRINĖJIMAS		
Ugdymosi sritis – TYRINĖJU IR PAŽĖJSTU APLINKĄ		Ugdymosi sritis – KURIU IR IŠREIŠKIU
Vertybinė nuostata. Domisi viskuo, kas vyksta aplinkui, noriai stebi, bando ir samprotauja.	Ugdymo(si) gairės, ūgties siekiamybė	
	1,5–3 m.	4–6 m.
	* Rūšiuoja daiktus pagal formą, spalvą, dydį, naudodamas rūšiavimo žaislus ir sensorines priemones; * išbando įvairius tyrinėjimo būdus, pasitelkia visus pojūčius: stebi, liečia, uosto, ragauja; * žaisdamas ir tyrinėdamas pažįsta artimiausioje aplinkoje esančius daiktus, patiria, kad daiktai (žaislai, baldai, knygos, kamuoliai ir kt.) turi požymius (forma, dydis, spalva ir tekstūra), kad medžiagos, iš kurių pagaminti daiktai, yra skirtingos (minkštos – kietos, skaidrios – neskaidrios, lengvos – sunkios);	* Pasirinktus daiktus laisvai rūšiuoja, skirsto į kategorijas: pagal dydį, formą, spalvą, tekstūrą, pradeda rūšiuoti pagal du požymius; * bando suprasti, kaip daiktai veikia, kaip tarpusavyje susiję; * tyrinėja, kuo tos pačios rūšies daiktai skiriasi vieni nuo kitų; * matydamas kaip suaugusieji ir kiti vaikai naudoja įvairius įrankius, ir stebėdamas, kaip tie įrankiai veikia, pats juos išbando; * daiktus kūrybiškai panaudoja žaidimuose, ugdo nuostatą tausoti daiktus; * tyrinėja gamtos ir žmogaus sukurtus daiktus, varto enciklopedijas, klausosi informacinių tekstukų, stebi tikslingai parinktus vaizdo įrašus;
Esminiai gebėjimai.		

Aktyviai tyrinėja save, socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką, įvaldo tyrinėjimo būdus (stebėjimą, eksperimentavimą, klausinėjimą), samprotauja apie tai, ką pastebėjo, atrado, pajuto, patyrė.	* stebėdamas aplinkos daiktus, suteikia jiems prasmę, prisitaiko prie aplinkos, ugdo savarankiškumą: supranta, kad kažką reikia apeiti, kažką galima pakelti ir pernešti, kažko geriau neliesti, pagal daiktus ir jų išsidėstymą orientuojasi aplinkoje; * stebi, renka, tyrinėja, grupuoja, atpažįsta ir pavadina augalų dalis, vaisiuose suranda sėklas; * darže, šiltnamyje, ant palangės sodina, prižiūri augalus, stebi kaip jie auga; prižiūrėdamas augalus, mokosi rūpintis gamta ir aplinka, priiimti atsakomybę, pasitikėti savo jėgomis; * stebi kieme sutiktus gyvūnus (sraiges, vabzdžius, vorus, varles, paukščius); * tyrinėja, aiškinasi, kas ir kaip vyksta gamtoje, pastebi gyvosios ir negyvosios gamtos vienovę: augalui reikia dirvožemio, vandens, saulės šviesos; gyvūnui – maisto, vandens, būsto; * natūraliai įsitraukia į aplinkoje esančių daiktų ir objektų tyrinėjimą; * žaisdamas, tyrinėdamas aplinką, domisi grupėje esančiais įvairiais jų amžių atitinkančiais išmaniaisiais daiktais be ekranų (žaislais, robotukais, rašikliais ir kt.).	* žaisdamas, tyrinėdamas aplinką, naudojami išmaniaisiais daiktais (žaislais, robotukais, išmaniaisiais rašikliais, telefonais, išmaniosiomis grindimis ir kt.), aiškinasi jų veikimo būdą, juos išbando; * susipažįsta ir mokosi naudotis daiktais, prietaisais (lupos, magnetai, mikroskopas, svarstyklės), padedančiais tyrinėti ir pažinti aplinką (gamtos radinius, žmogaus sukurtus daiktus); * stebi, renka, tyrinėja, grupuoja, atpažįsta ir pavadina; * tyrinėdamas aplinką, drauge su mokytoju ir kitais vaikais atranda, kiek daug erdvinės informacijos yra aplink: panašumo, elementų išdėstymo, atsikartojimo, formos bendrumo; * spontaniškai tyrinėja, eksperimentuoja, išbando kūrybines medžiagas, priemones ir įvairias veiklos formas, veikdamas spontaniškai ar įsitraukdamas į organizuotas veiklas; * tyrinėja, aiškinasi, kas ir kaip vyksta gamtoje, pastebi gyvosios ir negyvosios gamtos vienovę; * tyrinėdamas ir išbandydamas garsų pasaulį balsu, instrumentais ir aplinkoje esančiais daiktais, vaikas lygina, apibūdina, kategorizuoja garsus.
	Siekiamybė. Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 24.4 3 žingsnis. https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/Ikimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf#page=25	Siekiamybė. Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 24.4 6 žingsnis. https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/Ikimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf#page=26

Ugdymo(si) kontekstai, pedagogo vaidmuo ir ugdymo strategijos, ugdymo(si) būdai

Vyrauja tyrinėjimo ir gilaus mokymosi kontekstas. Vaikai įtraukiami į aplinkos tyrinėjimus. Skatinami atrasti, išbandyti įvairius pažinimo ir mokymo(si) būdus. Patys spėlioja, ieško atsakymų į kylančius klausimus, tyrinėjimais grindžia savo sprendimus. Mokytojo vaidmuo ir ugdymo strategijos: mokytojas kuria ugdymo(si) aplinką, pažadinančią vaikų smalsumą, kviečiančią tyrinėti ir atrasti. Ugdymo(si) būdai: patirtinė veikla – tyrinėjimai, bandymai, stebėjimai, eksperimentai, veikimas su priemonėmis, diskusijos, įgytos patirties reflektavimas.

Pasiekimų sritis – PROBLEMŲ SPRENDIMAS

Ugdymosi sritis – TYRINĖJU IR PAŽĖSTU APLINKĄ

Vertybinė nuostata. Nusiteikęs priimti iššūkius ir spręsti problemas. Esminiai gebėjimai. Geba atpažinti ir įvardyti iššūkį, problemą, kliūtį, savarankiškai ir drauge su kitais ieško iššūkio įveikos, problemos sprendimo būdų, apsvarsto ir pasirenka tinkamus konkrečiai situacijai,	Ugdymo(si) gairės, ūgties siekiamybė	
	1,5–3 m.	4–6 m.
	* žaisdamas atlieka dviejų nesudėtingų, jam suprantamų veiksmų sekas (pavyzdžiui, paimti kamuolį ir paduoti draugui, linguoti ir ploti, dėlioti kaladėles); * domisi savimi ir aplinkiniu pasauliu, pats ieško sprendimų, kaip išspręsti nedideles problemas; * atlieka įvairius nesudėtingus pavedimus, trumpai pasako ką daro, įvairius jausmus, norus ir ketinimus reiškia veiksmais, žodžiais, mimika; * laikosi nusistovėjusios tvarkos grupėje.	* veiksmų sekas (algoritmus) problemoms spręsti suvokia ir elementariai taiko stebėdamas, žaisdamas, nagrinėdamas ir įvardydamas įvairių procesų, kasdienių darbų ir veiklų atlikimą žingsniais, veiksmų eiliškumą, susitarimus, taisykles; * siekdamas savo ketinimų, skaidymo į dalis įgūdžius ugdosi žaisdamas, konstruodamas, dalyvaudamas projektinėse ir kt. veiklose; * padalina didelį darbą į dalis, paskirstydamas komandos narių vaidmenis ir veiksmus; * stebėdamas ir nagrinėdamas įvairių veiklų atlikimo veiksmus, pastebi jų pasikartojimą; * išbando užrašytas veiksmų sekas ir, jei nepavyko pasiekti norimą rezultatą, pakoreguoja veiksmų seką ir bando iš naujo.
	Siekiamybė. Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 25.4. 3 žingsnis. https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/Ikimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf#page=26	Siekiamybė. Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 25.4. 6 žingsnis. https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/Ikimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf#page=27

įvertina priimtų sprendimų pasekmes.		
Ugdymo(si) kontekstai, pedagogo vaidmuo ir ugdymo strategijos, ugdymo(si) būdai Vyrauja tyrinėjimo ir gilaus mokymo(si) kontekstas. Atsakymų paieška, problemų sprendimas vyksta spontaniškai, tyrinėjant sukurtame kontekste esančias priemones, medžiagas, jų veikimą. Vaikai skatinami atrasti, išbandyti įvairius pažinimo ir mokymo(si) būdus. Patys spėlioja, ieško atsakymų į kylančius klausimus, tyrinėjimais grindžia savo sprendimus. Mokytojo vaidmuo ir ugdymo strategijos; mokytojas pastebi vaikų interesus, poreikius, palaiko jų susidomėjimą dėmesio atkreipimo ženklais, pritarimu, keldamas mąstyti skatinančius klausimus, suteikdamas grįžtamąjį ryšį. Mokytojas jautriai pastebi žaismę vaikų veikime, ją atliepia, pratęsia, praturtina ir užkrečia kitus vaikus. Ugdymo(si) būdai: statymas, konstravimas iš žaislų, buities daiktų, medžiagų, įvairių geometrinių, figūrų, buities daiktų, gamtinės medžiagos dėliojimas, piešimas, tyrinėjimai, bandymai, stebėjimai, eksperimentai, veikimas su priemonėmis, diskusijos, įgytos patirties reflektavimas. Tyrinėjimo ir gilaus mokymosi kontekstas praturtinamas skaitymui ir rašymui skirtomis priemonėmis (pvz. raidžių kortelėmis, knygomis, kreidelėmis), STEAM tyrinėjimams skirtomis priemonėmis (pvz. spalvų, skaičių ir formų kortelėmis, rėmeliais, matavimo virvelėmis, veidrodžiais, svarstyklėmis, lauko muzikos instrumentais, dažais, molbertais).		
Pasiekimų sritis – GEBĖJIMAS ŽAISTI		
Ugdymosi sritis – KURIU IR IŠREIŠKIU		
Vertybinė nuostata. Nusiteikęs kartu su kitais vaikais plėtoti žaidimus, kurdamas vaikų žaidimo kultūrą.	Ugdymo(si) gairės, ūgties siekiamybė	
	1,5–3 m.	4–6 m.
	★ Suaugusiems žaidinant, dalyvaudamas abipusiuose žaidimuose, vaikas pažįsta savo kūno ribas ir galimybes, veido, balso išraiškingumą ir išmoka inicijuoti bei palaikyti žaismingas socialines sąveikas, susikurdamas artimumo ir saugumo jausmą; ★ vaikas plačiau juda erdvėje žaisdamas su įvairiais objektais bei daiktais, drąsiai tyrinėja jį supančią aplinką;	★ Mokytojui inicijuojant paprastą žaidimą, palaipsniui į jį įtraukiama daugiau žaidėjų ir pamažu perleidžiama žaidimo iniciatyva pačiam vaikui; ★ vaikas ima žaisti didesnėse grupelėse, išmoka tikslingai kurti žaidimo erdves ir konstruoti sudėtingesnius žaidimo siužetus, pasitelkdamas vaizduotę ir įtraukdamas fantastinių elementų; ★ žaidimai tampa tęstiniais, vaikas prieš žaisdamas aptaria žaidimo temą, planuoja siužetą, lanksčiai kaitalioja vaidmenis, patys kontroliuoja vienas kito veiksmus ir geba spręsti kylančius nesutarimus;

Esminiai gebėjimai. Individualiai ir drauge su kitais žaidžia ir pats kuria įvairius žaidimus: režisūrinius, vaidmenų ir žaidimus su taisyklėmis, moka laikytis skirtingų žaidimų taisyklių.	* žaisdamas su tikslingai atrinktais žaislais (lėlėmis, mašinytėmis, gyvūnėliais, indeliais ir kt.), išmoksta pasirinkti arba ir pats susikuria erdves savo žaidimams; * pamažu pereina prie siužetinių vaidmenų žaidimų, prisiimdamas apibendrintus vaidmenis, kuria jam pažįstamas kasdienės socialinės situacijas; * padedamas suaugusiųjų pradeda žaisti žaidimus su taisyklėmis. Pradeda nuo paprastų dėlionių, mozaikų, judrių gaudynių, slėpynių ir įvairių stalo žaidimų, palaipsniui pereina prie sudėtingesnių žaidimų formų.	* gerai žaidžiantys vaikai jungiasi į kolektyvinius režisūrinius žaidimus, kurdami ilgalaikius žaidimo pasaulius mėgstamų knygų, pasakų ir kino filmų pagrindu, lengvai įtraukia kitus grupės vaikus, mielai kviečia ir suaugusiuosius; * pradeda žaisti žaidimus su taisyklėmis; * įgudęs žaisti žaidimus su taisyklėmis, žaidžia mokytojo pasiūlytus didaktinius ugdomojo pobūdžio žaidimus ir pats pradeda juos kurti; * savarankiškai žaisdamas ir kurdamas vis naujus žaidimus, vaikas sutelkia visus savo gebėjimus, atskleidžia savo pomėgius ir stiprybes.
	Siekiamybė. Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 26.4. 3 žingsnis. https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/Ikimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf#page=27	Siekiamybė. Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 26.4. 6 žingsnis. https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/Ikimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf#page=28
Ugdymo(si) kontekstai, pedagogo vaidmuo ir ugdymo strategijos, ugdymo(si) būdai Vyrauja žaismės kontekstas. Palaikomas kasdinių veiklų žaismingumas. Vaikai skatinami žaisti judesiais, pojūčiais, emocijomis, kalba, vaizduote, mintimis. Palaikomi netikėti vaikų būdai suprasti, tyrinėti, improvizuoti. Sudaromos sąlygos vaikams veikti tuščioje ir daiktinėje erdvėje. Taip pat taikomi universalaus dizaino mokymuisi ir kūrybinių dialogų kontekstai. Mokytojo vaidmuo ir ugdymo strategijos: mokytojas paskatina, palaiko ir pats kuria kasdienį žaislingumą per fizines aplinkas, būdus, humorą, kalbėjimą, mąstymą, menines patirtis. Pastebi žaismę vaikams veikiant, ją atliepia, pratęsia, kokybiškai papildo ir įtraukia kitus vaikus. Ugdymo(si) būdai: įvairios žaidimų rūšys (kūrybiniai žaidimai ir žaidimai su taisyklėmis, dėlionės, mozaikos, judrūs žaidimai – gaudynės, slėpynės, įvairūs stalo žaidimai).		
Pasiekimų sritis – MOKĖJIMAS MOKYTIS		
Ugdymosi sritis – TYRINĖJU IR PAŽŪSTU APLINKĄ		
Ugdymo(si) gairės, ūgties siekiamybė		

	1,5–3 m.	4–6 m.
Vertybinė nuostata. Noriai mokosi, džiaugiasi tuo, ką išmoko. Esminiai gebėjimai. Geba mokytis ir pradeda valdyti savo mokymosi veiklą, smalsauja, įsitraukia į savo sumanytas ir kitų pasiūlytas veiklas, aktyviai siekia tikslo, stebi, apmąsto ir koreguoja savo veiklos procesą bei rezultatus.	✱ Vaikas aktyviai domisi aplinkos daiktais, nori paimti, išbandyti; ✱ veikia spontaniškai ir tikėdamasis tam tikro rezultato. Klausia, kaip kas nors vyksta, kaip veikia, atidžiai stebi, bando. Džiaugiasi tuo, ko išmoko; ✱ įsitraukia į mokytojo siūlomas judrias veiklas, jei mokytojo kalbą lydi kūno kalba; ✱ pasitelkdamas įvairius ženklus ir gestus, simboline forma išreiškia mintį, parodo mąstymo būdą mokytojo inicijuojamose mąstyti skatinančiose, fiziškai aktyviose veiklose; ✱ žaidžia su žaislais, kurie skatina stumti, traukti, imti ir pan., mokosi suprasti savo galimybes ir apribojimus; ✱ drąsina vienas kitą inicijuoti žaidimus, pats mokosi nuspręsti, kada jam reikalinga pagalba.	✱ Mokytojas inicijuoja veiklas, kuriose vaikas tyrinėja ir modeliuoja situaciją, numato tyrinėjimo eigą, ieško tinkamų būdų ir priemonių, susipažįsta su veiklos taisyklėmis ir jų laikosi, aiškina priimamus sprendimus, pristato veiklos rezultatus; ✱ sudaromos sąlygos vaikui pačiam sugalvoti idėją ir taikant įgytą žinojimą, sutelkiant pastangas, įgyvendinti savo ketinimus; ✱ ugdymo(si) veiklose skatinama suprasti pažintinio pobūdžio informaciją, ją interpretuoti ir išreikšti įvairiomis formomis (piešiniu, gestais, daiktais, žodžiais, schema, diagrama, simboliais) ir priemonėmis (fizinėmis ir skaitmeninėmis); ✱ mokytojas palaiko vaiko bandymus savo veiksmus ir sprendimus paaiškinti, rasti būdų ir argumentų pagrindžiant, kad kažkas yra tiesa arba netiesa, lanksčiai taikyti įgytą patirtį naujuose kontekstuose; ✱ mokytojas skatina vaiką reflektuoti savo atliktą veiklą ir jos rezultatą, pastangas, gebėjimus ir elgesį, dėl kurių jam vis geriau sekasi atlikti užduotis; ✱ vaikas siūlo veiklos idėjas, imasi iniciatyvos joms įgyvendinti, pastebi ir paaiškina padarinius; ✱ aptaria padarytus darbus, planuoja, ką darys toliau, spėlioja, kas atsitiks, jeigu...; ✱ pasakoja apie tai, ką norėtų išmokti, ką darys, kad išmoktų, numato, ką veiks toliau, kai išmoks; ✱ per įvairias praktines veiklas susipažįsta su nurodymo, komandos sąvoka; ✱ stebi savo ir bendro veikimo pažangą, koreguoja procesą, reflektuoja savo veiklos procesą ir rezultatą; ✱ drąsiai sako „Aš nežinau“, nebijo suklysti ką nors darant, klausia, galvoja kaip rasti atsakymą ar sprendimą. Pasako, ko nori išmokti, kaip mokytis (naudotis enciklopedijomis, internetu).
	Siekiamybė. Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 27.4. 3 žingsnis.	Siekiamybė. Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas 27.4. 6 žingsnis.

	https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/lkimokyklinio-o-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf#page=28	https://www.nsa.smm.lt/projektai/wp-content/uploads/2024/02/lkimokyklinio-amziaus-vaiku-ugdymosi-pasiekimu-aprasas.pdf#page=29
Ugdymo(si) kontekstai, pedagogo vaidmuo ir ugdymo strategijos, ugdymo(si) būdai Vyrauja tyrinėjimo ir gilaus mokymosi kontekstas. Vaikai įtraukiami į aplinkos tyrinėjimus. Skatinami atrasti, išbandyti įvairius pažinimo ir mokymosi būdus. Patys spėlioja, ieško atsakymų į kylančius klausimus, tyrinėjimais grindžia savo sprendimus. Mokytojo vaidmuo ir ugdymo strategijos: mokytojas pastebi vaikų interesus, poreikius, palaiko jų susidomėjimą dėmesio atkreipimo ženklais, pritarrimu, keldamas mąstyti skatinančius klausimus, pasiūlydamas papildomų priemonių, suteikdamas grįžtamąjį ryšį. Ugdymo(si) būdai: patirtinė veikla – tyrinėjimai, eksperimentai, veikimas su priemonėmis, diskusijos, įgytos patirties reflektavimas.		

V. VAIKŲ UGDYMO SI PAŽANGA, UGDYMO SI TĘSTINUMAS

5.1. Vaikų ugdymosi pažanga

Vaikų pasiekimų įrodymų kaupimas ir pasiekimų dokumentavimas bei stebėseną padeda siekti ugdymo ir ugdymosi kokybės:

- * geriau pažinti kiekvieną vaiką ir numatyti jo ugdymo(si) perspektyvą, stebint, ką vaikas jau geba, ko ir kaip mokosi, kokia jo pažanga atskirose pasiekimų srityse, atskleidžiant potencialias jo galias ir švietimo pagalbos poreikį;
- * kryptingai planuoti ir veiksmingai įgyvendinti lankstų bendrą vaikų grupės ugdymo(si) procesą, skatinantį kiekvieno vaiko ugdymosi pažangą;
- * nuosekliai vertinti mokytojo ir kitų ugdytojų sąveikų su vaikais, taikomų pedagoginių strategijų ir metodų, sukurtos aplinkos, paramos ir pagalbos vaikams poveikį kiekvieno vaiko pažangai;
- * derinti vaiko, tėvų (globėjų), mokytojų, švietimo pagalbos specialistų lūkesčius dėl vaiko tolesnio ugdymo(si), siekiant visų ugdymo(si) proceso dalyvių kryptingo įsitraukimo į ugdymo(si) procesą.

Vaikų ugdymosi pasiekimų ir pažangos stebėseną padeda pedagogui:

- * pastebėti, atpažinti, ką vaikas jau žino, supranta, geba, išsiaiškinti vaiko patirtį ir tolesnio ugdymosi poreikius;
- * individualizuoti ugdymo turinį, procesą, priemones;
- * siekti kryptingos maksimalios kiekvieno vaiko ugdymosi pažangos pagal jo galias;
- * parinkti natūralius, vaiko prigimtį atitinkančius ugdymo būdus.

Vaikų ugdymosi pasiekimų ir pažangos stebėseną padeda vaikui:

- * išgyventi sėkmės jausmą;
- * skatina apmąstyti turimus gebėjimus;
- * įveikti kliūtis.

Vaikų ugdymosi pasiekimų ir pažangos stebėseną padeda tėvams:

- * suprasti, ko galima tikėtis iš ikimokyklinio ugdymo;
- * sužinoti apie vaiko ugdymo(si) pažangą, pasiekimų lygį (kas vaikui sekasi geriau, kas prasčiau, kaip jam galima padėti);
- * aktyviau išsakyti lūkesčius dėl vaiko ugdymo ir jo ugdymosi pasiekimų, įsitraukti į vaiko ugdymo procesą įstaigoje.

Vaikų ugdymosi pasiekimų ir pažangos stebėsenos nuostatos.

Orientuojamasi į vaiko ugdymosi kokybės tobulinimą, o ne į diagnostinį kiekvieno vaiko gebėjimų ar pedagogų darbo kokybės vertinimą. Siekiama, kad vertinimas būtų nenutrūkstamas, grįžtamasis. Informatyviausias – visuminis vertinimas, kada vertinami visų ugdymosi sričių pasiekimai. Visoms vaiko raidos sritims skiriamas vienodas dėmesys. Vaikų ugdymosi pasiekimų dokumentavimo, stebėsenos ir surinktos informacijos naudojimo procesai vykdomi laikantis visų etikos reikalavimų.

Vaikų ugdymosi pasiekimų ir pažangos stebėsenos modeliai.

Vadovaujantis „Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašu“ (2024) ir „Ikimokyklinio ugdymo programos gairėmis“ (2023) programoje pateikiami vaiko ugdymosi

pasiekimų žingsniai, kurie rodo vaiko pažangą nuo gimimo iki šešerių metų. Ugdymosi pasiekimų žingsniuose aprašomi vaiko ugdymosi pasiekimai – žinios ir supratimas, gebėjimai, vertybinės nuostatos. Pedagogai nustato, kuriame pasiekimų žingsnyje yra vaikas, palygindami jo kalbos, bendravimo, elgesio situacijas, kūrybos darbelius su pasiekimų žingsnių aprašymais. Išskiriami du vaiko gebėjimų formavimosi laikotarpiai. 1–3 žingsniuose aprašomi vaikų nuo gimimo iki trejų metų pasiekimai, 4–6 žingsniuose pateikti vaikų nuo trejų iki šešerių metų pasiekimai. Vaikų ugdymosi pasiekimų žingsnių siejimas su amžiumi yra sąlyginis.

Vaikų ugdymosi pasiekimų ir pažangos stebėsenos sistemiškumas ir fiksavimas, tėvų informavimas.

Individualiai pažangai skatinti, stebėti, vertinti skirtas formuojamasis vertinimas ir jis vyksta nuolat. Vaikų pasiekimus įvertinti skirtas apibendrinamasis vertinimas ir vyksta du, esant reikalui ir daugiau kartų per mokslo metus. Pasiekimai fiksuojami el. dienyne: www.musudarzelis.com.

Vykstant **formuojamajam vertinimui** visa pasiekimų vertinimo medžiaga kaupiama vaikų kūrybinių darbų aplanke (su mokytojo vertinamaisiais komentarais ir / ar vaiko įsivertinimu) bei el. dienyne www.musudarzelis.com. El. dienyne kaupiami:

- * skiltyje „Vaikų veiklos“ fotografijomis, garso, vaizdo įrašais fiksuojamos bendros ir individualios vaikų veiklos, nurodoma pasiekimų sritis;
- * skiltyje „Vaiko pasiekimai“ aprašomuoju būdu fiksuojama individuali vaiko pažanga ir pasiekimai, nurodant pasiekimų sritį, jei reikia, pridedami vaizdiniai įrodymai ar vaikų kalbos, samprotavimų, žodinės kūrybos pavyzdžiai. Kiekvienai pasiekimų sričiai fiksuojami bent du mokytojų ar specialistų įrašai / komentarai, kuriais remiantis mokytojas atlieka apibendrinamąjį vertinimą rudenį ir pavasarį.

Vykstant **apibendrinamajam vertinimui** el. dienyne skiltyje „Pasiekimų žingsniai“ du kartus metuose (rudenį ir pavasarį) mokytojai nurodo, kuriame pasiekimų žingsnelyje yra vaikas kiekvienoje iš 18 pasiekimų sričių. Lentelėje „Vaiko pasiekimo sričių įvertinimai“ fiksuoja pasiektą žingsnį bei lentelės dalyje „Užrašai“ trumpai aprašo kiekvienos srities pasiektus pasiekimus.

Ankstyvojo amžiaus apibendrinamasis vaikų vertinimas:

- * pirmą kartą – lapkričio mėn. išsiaiškinami realūs vaiko gebėjimai, patirtis, kas sekasi geriau, kas sunkiau bei numatomos ugdymo(si) gairės;
- * antrą kartą – gegužės mėn. nustatoma individuali kiekvieno vaiko pažanga, numatomos tolimesnės ugdymo(si) gairės.

Ikmokyklinio amžiaus vaikų apibendrinamasis vertinimas:

- * pirmą kartą – lapkričio mėn. išsiaiškinami realūs vaiko gebėjimai (jei tai pirmi vaiko metai grupėje), patirtis, kas sekasi geriau, kas sunkiau, arba nustatoma individuali kiekvieno vaiko pažanga (jei tai antrieji, tretieji metai), bei numatomos ugdymo(si) gairės;
- * antrą kartą – kovo mėn. nustatoma individuali kiekvieno vaiko pažanga, numatomos tolimesnės ugdymo(si) gairės;
- * tarpinis vertinimas – vertinama esant reikalui ir numatomos ugdymo(si) gairės;

Skiltyje „Vaiko pasiekimai“ du kartus metuose (rudenį ir pavasarį, po apibendrinamojo vertinimo) mokytojai numato kiekvieno **vaiko individualias ugdymo(si) gaires**.

Ankstyvojo amžiaus vaikų pasiekimų žingsnelių lentelė perduodama būsiam ikimokyklinio ugdymo mokytojų mokslo metų pabaigoje (tuo atveju, jei vaikai perkeliama į kitą grupę).

Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų žingsnelių lentelė perduodama ikimokyklinio amžiaus vaikui baigus ikimokyklinio ugdymo(si) programą, priešmokyklinio ugdymo mokytojų (tuo atveju, jei vaikai perkeliama į kitą grupę).

Jei vaikas mokslo metų eigoje keičia grupę, informacija apie vaikų veiklą ir vaikų pasiekimus automatiškai persikelia el. dienyne www.musudarzelis.com.

Tėvų informavimas.

Pasiekimai saugomi el. dienyne www.musudarzelis.com, tėvai nuolat gali juos stebėti. Tėvai su grupės pasiekimais yra supažindinami grupės susirinkimų metu, o su individualiais vaiko pasiekimais supažindinami / aptariami asmeniškai, individualių pokalbių metu.

Vaikų ugdymosi pasiekimų ir pažangos stebėsenos vykdytojai:

- * vaikų pasiekimus vertina grupės mokytojai, logopedas, spec. pedagogas, soc. pedagogas, meninio ugdymo mokytojas;
- * vertinime dalyvauja vaikų tėvai, jie suteikia informaciją apie vaiką, dalyvauja anketinėse apklausose, reiškia savo nuomonę apie pasiektą vaiko pažangą, padeda vaikams įveikti sunkumus ten, kur prasčiausiai sekasi;
- * vaikai taip pat aktyvūs savo vertinimo dalyviai, su vaiku aptariami jo pasiekimai, būtinai pabrėžiant sėkmę, klausama vaikų nuomonės dėl vertinimo būdų, procedūrų.

Vaikų ugdymosi pasiekimų ir pažangos stebėsenos metodai ir būdai.

Pedagogai informaciją apie vaiko pasiekimus ir pažangą renka naudojamos įvairius metodus ir būdus:

- * vaiko veiklos ir elgesio stebėjimas;
- * pokalbis su vaiku;
- * pokalbis su tėvais;
- * pokalbis su specialistais;
- * produktyviosios ir kūrybinės vaiko veiklos analizė;
- * atskirų situacijų analizė;
- * vaiko įsivertinimas.

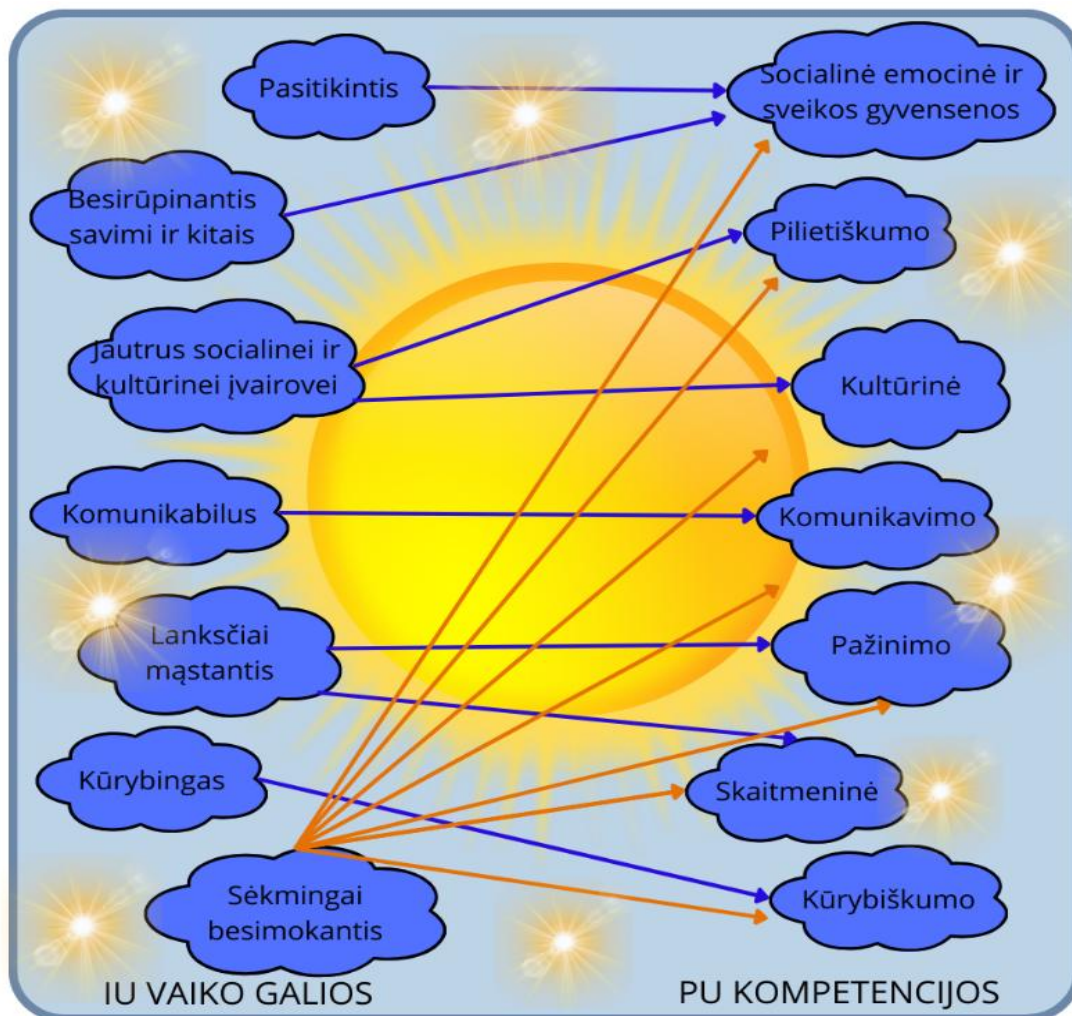
Vaiko pasiekimo rezultatų panaudojimas:

- * ugdymo proceso planavimui;
- * ugdymo individualizavimui, vaiko raidos tobulinimui;
- * pedagogo kompetencijų tobulinimui;
- * veiklos kokybės įsivertinimui, vertinant vaikų ugdymo(si) pasiekimų sritį.

5.2. Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo(si) dermė bei tęstinumas

Ikimokykliniame ugdyme įgytų pasiekimų visuma sukuria prielaidas vaikui sėkmingai ugdytis kompetencijas, numatytas Priešmokyklinio ugdymo bendrojoje programoje. Vaiko ugdymo(si) dermę bei tęstinumą užtikrina ikimokyklinio ugdymo Programos ir Priešmokyklinio ugdymo bendrosios programos svarbiausių ugdymo(si) principų atitiktis ir ugdymo(si) proceso kryptingumas – ugdymo(si) modeliavimas iš vaiko raidos ir ugdymosi perspektyvos, išskirtinis dėmesys žaidimo pedagogikai ir patirtiniam vaiko ugdymui(si).

4 pav. Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo(si) dermė bei tęstinumas

5.3. Programos atnaujinimas

Programą numatoma atnaujinti pasikeitus teisės aktams, reglamentuojantiems ikimokyklinį ugdymą, matant poreikį atnaujinti programos turinį, norint išlaikyti dermę su praktiniu ugdymo proceso įgyvendinimu, taip pat atsižvelgiant į visos bendruomenės poreikius.